

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE

8500 PÁPA, Fő u. 5.

Tel: 89/515-000

Fax: 89/515-083

E-mail: polgarmester@papa.hu

100.

ELŐTERJESZTÉS
a Képviselőtestület 2014. augusztus 28-i ülésére

Tárgy: Pápa Város Gazdaságfejlesztési Stratégiája 2014-2020.

Előadó: Dr. Áldozó Tamás polgármester

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE

8500 PÁPA, Fő u. 5.

Tel: 89/515-000

Fax: 89/515-083

E-mail: polgarmester@papa.hu

100.

Tisztelt Képviselőtestület!

Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (továbbiakban: 2014. évi költségvetési törvény) 67. § (1) bekezdése alapján az állam a települési önkormányzatok 2013. december 31-én fennálló, a törvény 67. § (2) bekezdésében meghatározott adósságelemeit és azok járulékait 2014. február 28-áig átvállalta. Pápa Város Önkormányzatának jelenleg hitel és kötvény állománya nincs.

Az adósságkonszolidáció megvalósításával egyidejűleg a Kormány a településektől gazdaságfejlesztési és -növekedési tervek elkészítését várja el, melyeknek tartalmaznia kell az önkormányzatok szervező és támogató szerepét a helyi kis és középvállalkozások helyzetbe hozása érdekében.

A tervek elkészítéséhez a Kormány nem támasztott konkrét kritériumokat. Az önkormányzati autonómia tiszteletben tartásán túl a Kormány kiemelten fontosnak tartja, hogy olyan, a helyi sajátosságokon alapuló, a lokális igényeknek megfelelően képes tervek készüljenek, amelyek kellő garanciát biztosítanak a 2014–2020 közötti uniós források hatékony és zavartalan igénybevételéhez.

A következő uniós ciklus kiemelt célja a vállalkozások fejlesztése, ennek érdekében a források 60 százaléka kerül majd a kis- és középvállalkozásokhoz. A 2014–20-as ciklusban mintegy 7300 milliárd forint értékű fejlesztési forrást kap Magyarország az uniótól, így mintegy 4300 milliárd juthat gazdaságfejlesztésre. A városoktól azt kéri a kormány, hogy a helyi gazdaságfejlesztési elképzeléseiket ennek megfelelően alakítsák ki. Ez az önkormányzatok érdeke is, hiszen a helyi fejlesztések kiemelt figyelmet kapnak az uniós források elosztásakor.

A Pápa város Polgármestere által felkért Gazdaságfejlesztési Konzultatív Testület elkészítette Pápa város gazdaságfejlesztési stratégiáját, mely az előterjesztés mellékletét képező CD-n található.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy a stratégiát első olvasatként megtárgyalni és elfogadni szíveskedjék, azzal, hogy tegyék elérhetővé azt a városban közismert médiafelületeken – www.papa.hu; www.papa-ma.hu; www.infopapa.hu, www.papa-holnap.hu; - véleményezésre. A stratégia végleges változatát – a 2014. szeptember 10-ig beérkező javaslatokat figyelembe véve - a Képviselőtestület soron következő ülésén tárgyalja meg.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Összeállította: Horváthné Farkas Andrea köztisztviselő

Pápa, 2014. augusztus 21.

Dr. Áldozó Tamás sk.
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete Pápa város gazdaságfejlesztési stratégiáját első olvasatban az előterjesztésben foglaltak szerint jóváhagyja.

Utasítja a Polgármestert, hogy az első olvasatként elfogadott stratégia közzétételéről intézkedjen, a stratégia végleges változatát terjessze a Képviselőtestület soron következő ülésére.

Határidő: azonnal, illetve a Képviselőtestület soron következő ülése

Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester

Nagy Zsolt gazdasági osztályvezető

PÁPA VÁROS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2014.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
1. Háttér	3
2. Módszertan	3
1. Helyzetelemzés	4
1.1. Helyi gazdaság	4
1.1.1. Mezőgazdaság	6
1.1.2. Ipar	7
1.1.3. Szolgáltatások	8
1.2. Pápai Bázisrepülőtér	14
1.3. Munkaerőpiac	15
1.4. Vásárlóerő paritás	18
2. Problématerületek	19
2.1. Mikro-, kis- és középvállalkozások	19
2.2. Nagyfoglalkoztatók	21
2.3. Munkaerőpiac	22
2.4. Bérezés	23
2.5. Oktatás, szakképzés	24
2.6. Infrastruktúra	26
2.7. Pályázati lehetőségek	27
3. Jövőkép és célrendszer	29
3.1. Jövőkép	29
3.2. Stratégiai célok	29
4. A stratégiai célokhoz kapcsolódó intézkedések bemutatása	29
4.1. Általános intézkedések	29
4.1.1. Információ-csere fórumainak kialakítása	29
4.1.2. Korszerű gazdaság-marketing és –PR kialakítása	30
4.2. Mezőgazdaság	30
4.3. Ipar	30
4.4. Szolgáltatások	31
4.4.1. Kereskedelem	31
4.4.2. Turizmus	31
4.5. Pápai Bázisrepülőtér	32

4.5.1.	A polgári célú fejlesztési lehetőségek	32
4.5.2.	Polgári légi jármű vezetőinek kiképzése	33
4.5.3.	Repülőgép- ipari tevékenység	33
4.5.4.	Polgári légi személyforgalom	33
4.5.5.	Polgári légi mentő egység telepítése	33
4.6.	Mikro-, kis- és középvállalkozások	33
4.6.1.	Vezetői továbbképzési programok indítása	33
4.6.2.	Gazdaságfejlesztési pályázati rendszer kialakítása	34
4.6.3.	Pályázati tanácsadás rendszerének kialakítása	34
4.6.4.	Klaszterek létrehozása	34
4.6.5.	Önkormányzati együttműködési feltétel-rendszer bevezetése	34
4.7.	Nagyfoglalkoztatók	34
4.7.1.	Projektalapú szakképzés megvalósítása	34
4.7.2.	Karrier-központok kialakítása	34
4.8.	Munkaerőpiac	35
4.8.1.	Gazdasági szektor	35
4.8.1.1.	Szakképzetlen munkaerő képzése	35
4.8.1.2.	Kereslet-kínálat összehangolása	35
4.8.2.	Közfoglalkoztatás	35
4.8.3.	Illegális munkavállalás visszaszorítása	35
4.9.	Oktatás, szakképzés	35
4.9.1.	Szakember-igény folyamatos felmérése, a helyi szakképzési és felnőttképzési rendszer összehangolása a munkáltatói igényekkel	35
4.9.2.	A helyi szakképzésben részt vevők arányának növelése	36
4.9.3.	A vállalkozások részvételének ösztönzése a gyakorlati szakképzésben	36
4.9.4.	Közép- és felsőfokú ösztöndíj-rendszer bevezetése	36
4.9.5.	Felsőfokú képzések meghonosítása	36
4.10.	Infrastruktúra	36
4.10.1.	Közlekedés-fejlesztés	36
4.10.2.	Energetikai fejlesztések	37
4.10.3.	Ipari Park	37
5.	Monitoring	38

Bevezetés

1. Háttér

Az önkormányzati adósságkonszolidáció 2014. február 28-ig lezárult második ütemének megvalósításával egy időben a kormányzat előírta az 5000 fő feletti települések önkormányzatai számára, hogy gazdaságfejlesztési és –növekedési koncepció (stratégia) kidolgozásával vállaljanak aktív szerepet a helyi gazdaság fejlesztésében.

A stratégia előkészítéseként Pápa város polgármestere konzultációsorozatot kezdeményezett a helyi gazdasági élet szereplőivel a legfontosabb problématerületek meghatározására, egyúttal 2014. január 23-án életre hívta a Gazdaságfejlesztési Konzultatív Testületet (GFKT).

A GFKT tagjai:

- kis- és középvállalkozások érdekképviselői (Pápai Ipartestület) vezetője
- nagyfoglalkoztatók képviselője
- európai uniós pályázati szakértő
- szak- és felnőttképzési szakértő
- Pápai Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége vezetője
- Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara helyi irodájának gazdaságfejlesztésért felelős munkatársa
- Pápai Ipari Park Kft ügyvezetője
- gazdaságfejlesztési szakember
- helyi politikai pártok képviselői

A GFKT vezetője Pápa város mindenkor alpolgármestere.

2. Módszertan

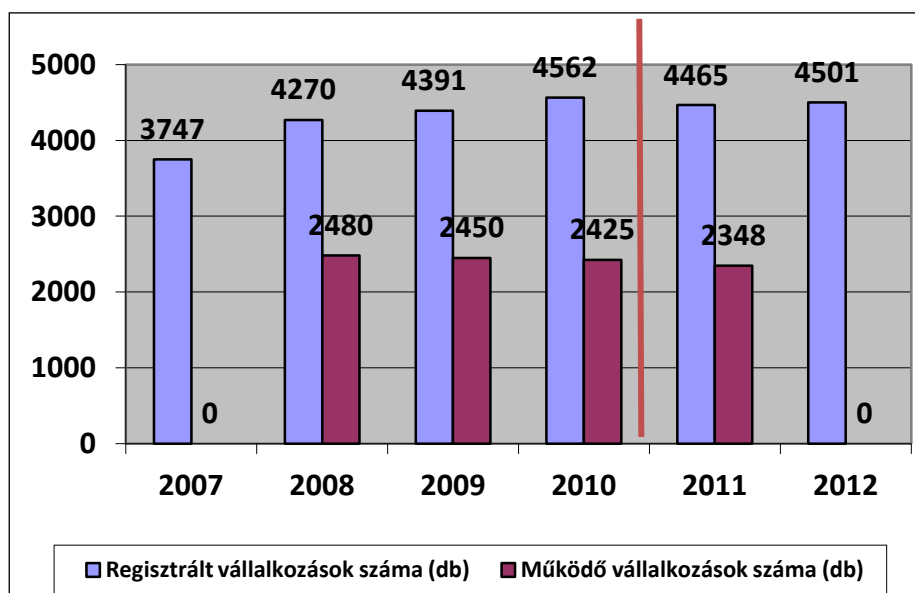
A stratégia megalkotásához a GFKT tagjai

1. brainstorming módszerrel összegyűjtötték és csoportosították a GFKT tagjainak és a helyi gazdasági élet szereplőinek véleményét, javaslatait,
2. elemezték
 - a Központi Statisztikai Hivatal,
 - az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer,
 - Pápa Város Önkormányzata,
 - a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat,
 - a Pápai Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége,

- a Pápa Bázisreptér fejlesztési koncepciójának,
 - az előzetes gazdasági konzultációk vonatkozó adatait, megállapításait.
3. problématerképet állítottak össze és fogadtak el,
 4. megfogalmazták a város gazdasági jövőképét, ill. ez alapján a stratégiai célokat,
 5. meghatározták a szükséges intézkedési pontokat,
 6. megoldási javaslatokat dolgoztak ki a probléma-felvetésekre,
 7. meghatározták a stratégia értékelésének (monitoring) szempontjait.

1. Helyzetelemzés

1.1.Helyi gazdaság¹

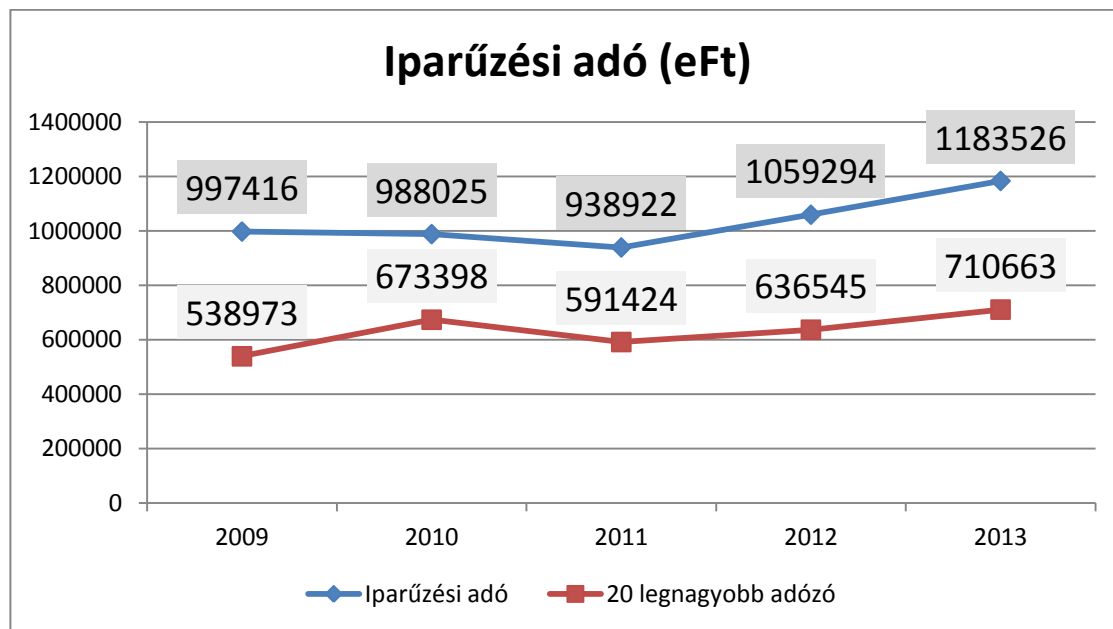
Forrás: KSH

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2012-ben Pápán 4501 regisztrált vállalkozást tartott nyilván, ami a 2010. évi rekord-adat után a második legtöbb vállalkozást jelenti a városban. A regisztrált vállalkozások száma 2007 és 2008 között növekedett meg jelentős mértékben, mintegy 14%-kal, azóta jelentősebb elmozdulás - +/- 3-5%-os változás – erről a szintről nem tapasztalható.

¹ 2011-től az adatkör gyűjtése a GFO nomenklatúra szerint megváltozott, ezért egy időszokban nem összehasonlítható, a megelőző évekkkel. (Bizonyos vállalkozási formák átkerültek a vállalkozások köréből a nonprofitok vagy az egyéb szervezetek kategóriájába.)

A működő vállalkozások a 2008 és 2010 közötti időszakban a regisztrált vállalkozások 53-58%-át tették ki, ami visszaesést jelentett az előző 6 éves időszak mintegy kétharmados arányához viszonyítva. ² Külön figyelmet érdemel a növekvő számú regisztrált vállalkozás és csökkenő számú működő vállalkozás eltérő arányváltozása, ami elsősorban mikro- és kisvállalkozások alapítását feltételezi.

A vállalkozások összetétele szerint túlnyomó többségben vannak az egyéni vállalkozások: a 2010-es adatok alapján a vállalkozások mindössze 1/3-ada volt társas vállalkozás, 67%-uk egyéni vállalkozásként működött.

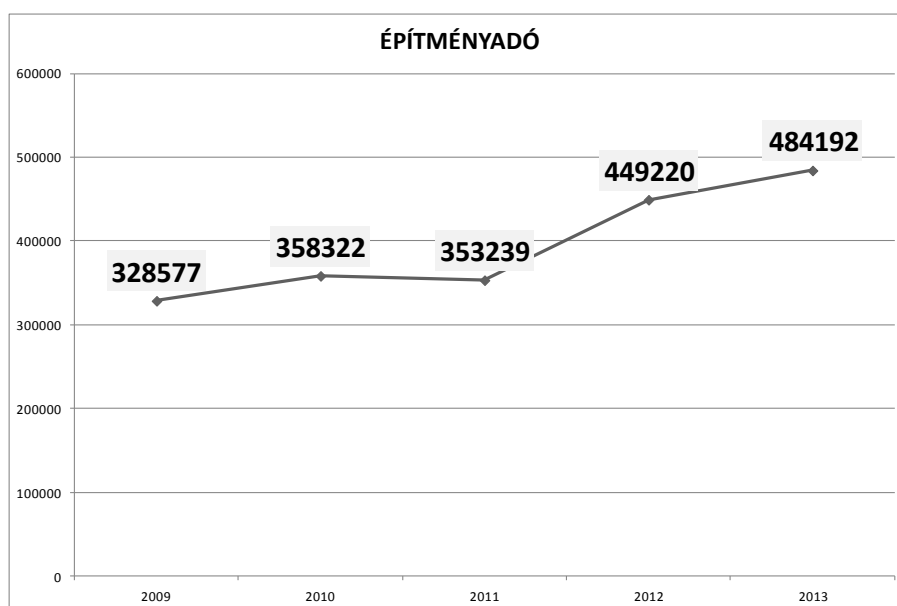
Forrás: Pápa Város Önkormányzata

A vállalkozások által befizetett iparűzési adó 2009-től folyamatosan növekedett. Az adatok alapján elmondható, hogy a pápai gazdaság – a Veszprém megyei átlagnak megfelelően – évente mintegy 10-11%-ot bővült 2010 és 2013 között.

A 20 legnagyobb adófizető által befizetett adó a teljes adóállomány kb. 60-65%-át teszi ki, ez az arány 2013-ban 72% volt. (A 2014-es tervezet eléri az 1,2 milliárd Ft-ot.)

(A 2012 évi mintegy 12%-os iparűzési adó-bevételnövekedés tartalmazza a 2,5 milliós kedvezmény-határ eltörlése következtében befizetett adó mértékét is.)

² A KSH módszertani okok miatt a gazdasági szervezeti adatokat (pl. működő vállalkozások adatai) mindig a tárgyévét követő 2. évben építik be az adatbázisba. 2011-es adatok 2013 utolsó negyedévében várhatók szerződéskötésnek megfelelően.

Forrás: Pápa Város Önkormányzata

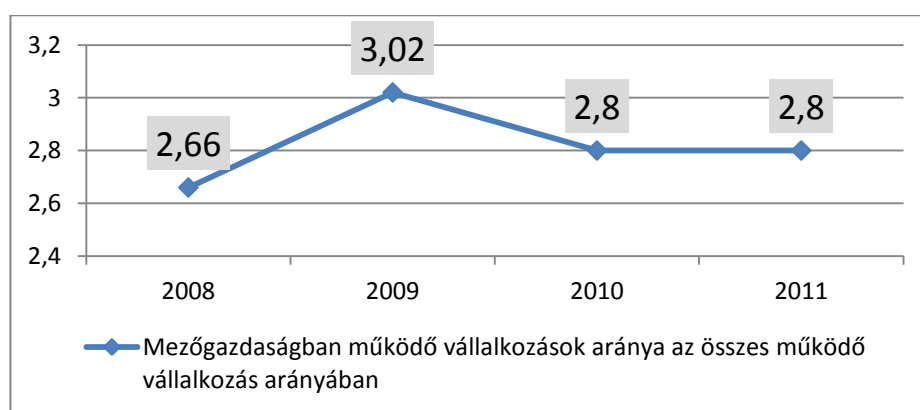
Az iparűzési adóhoz hasonlóan az építményadóból származó bevétel is folyamatosan növekvő tendenciát mutat. (A 2012 évi adat tartalmazza a lakossági építményadó bevezetéséből származó bevételeket is.) A 2012-ről 2013-ra történt 7-8%-os bővülést a nagyvállalatok telephelybővítései határozták meg.

1.1.1. Mezőgazdaság

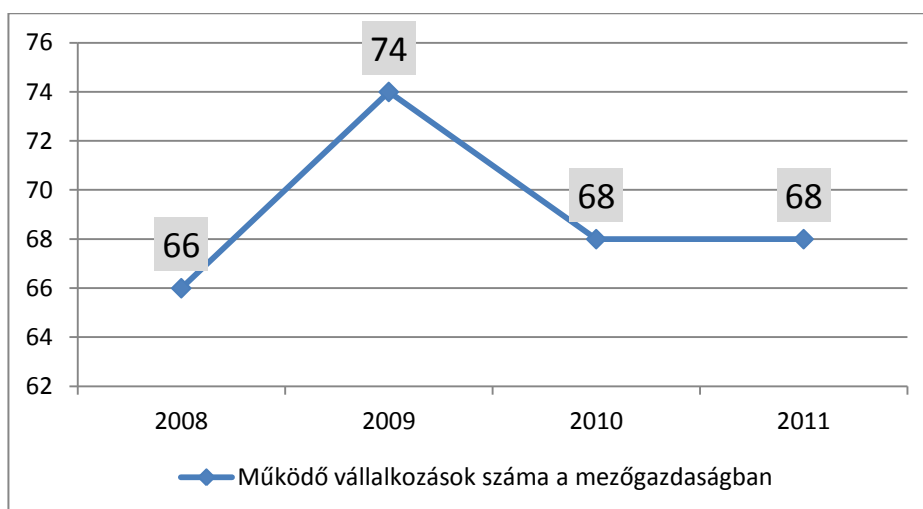
Pápán az 1990-es évek végéig a mezőgazdasági vállalkozások hagyományosan a működő vállalkozások legfeljebb 4-5%-át tették ki.

A 2000-es évek elején indult el a mezőgazdasági vállalkozások számának folyamatos csökkenése: míg 2000-ben 88 vállalkozás – az akkori működő vállalkozások mintegy 4,5%-a – foglalkozott mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással és halgazdálkodással, addig 2005-re ez az arány majdnem a felére, 2,7%-ra csökkent, ami mintegy 20 vállalkozás megszűnését vagy átalakulását jelentette.

Ez az arány érdemben 2008 és 2011 között sem változott.

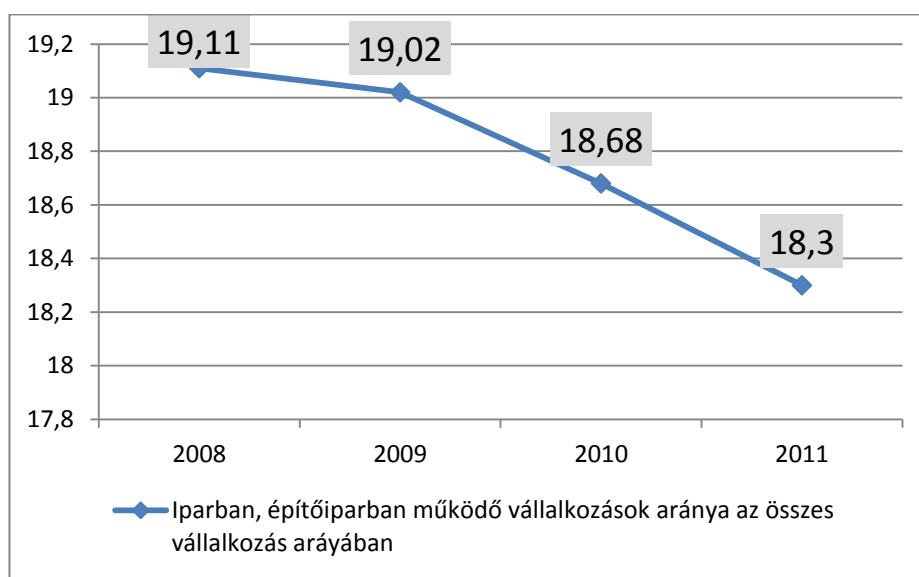
Forrás: KSH

Forrás: KSH

1.1.2. Ipar

A működő vállalkozások között az iparban és építőiparban tevékenykedő vállalkozások aránya a 2008-2010 közötti időszakban – kis mértékben ugyan, de - folyamatosan csökkent, 2010-ben 18,68%-ot (453 vállalkozás) ért el, míg 2011-re tovább csökkent 18,3%-ra.

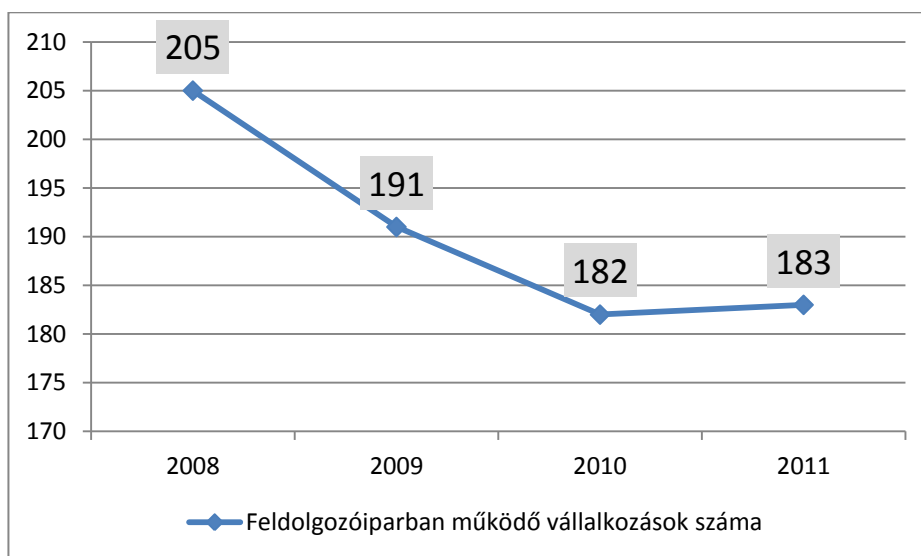

Forrás: KSH

A feldolgozóipari szektorban működő vállalkozások aránya 2008 és 2011 között kis mértékben csökkent, ez a csökkenés azonban összhangban van a működő vállalkozások számának csökkenésével. Míg 2008-ban a feldolgozóipari vállalkozások a működő vállalkozások 8%-át tették ki, addig 2010-ben ez az arány 7,5%-ra csökkent és lényegében nem változott 2011-ben sem.

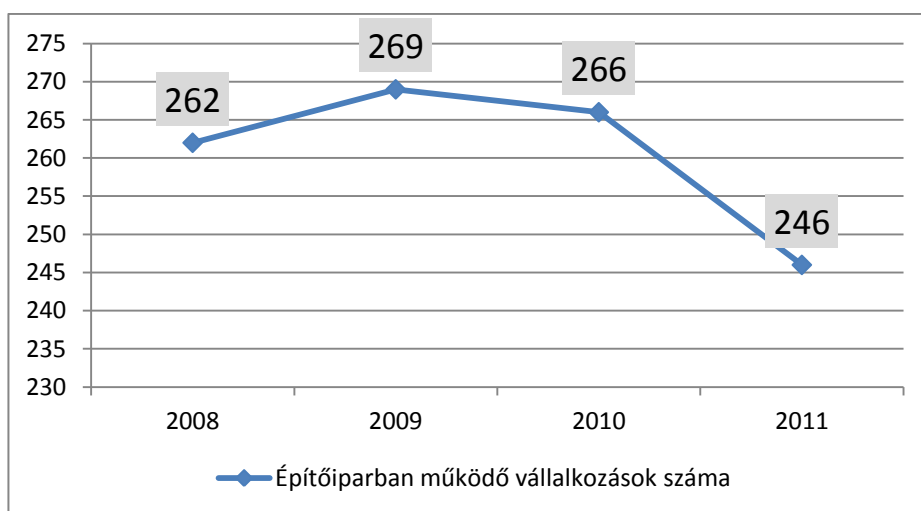
Legnagyobb mértékben az autóiipari beszállítók (Hirtenberger Automotive Safety, Johnson Controls) voltak képesek fejlődni az elmúlt 5 évben, elsősorban a magasabb kategóriájú márkákat gyártó autógyáraknak (Audi, Mercedes, BMW, Lamborghini) történő beszállításnak köszönhetően, amelyeket a gazdasági válság csupán kis

mértékben érintett meg. A két külföldi székhelyű vállalkozás helyi leányvállalata 5 év alatt közel 500 új munkahelyet hozott létre az ipari park területén.

Forrás: KSH

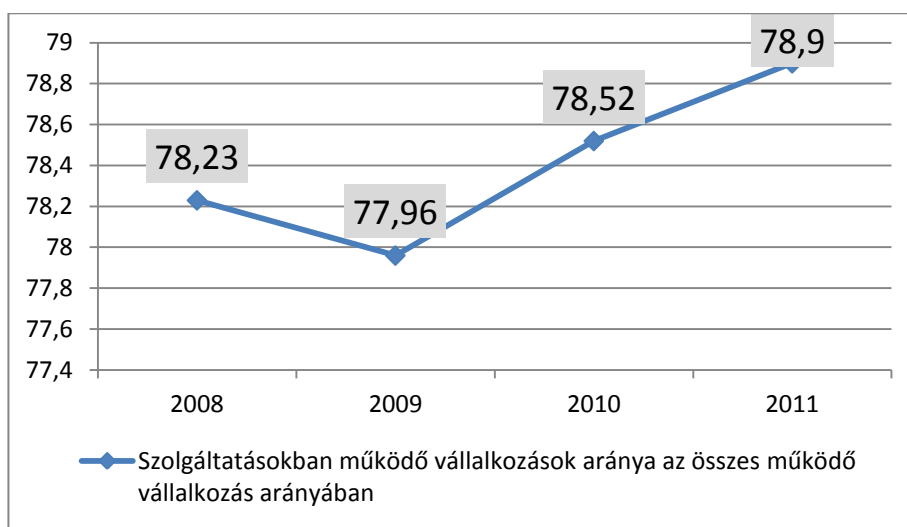
Az építőiparban működő vállalkozások száma a gazdasági válság kezdetétől 2010-ig – a működő vállalkozások csökkenő tendenciáját követve – jelentéktelen mértékben változott és a működő vállalkozások mintegy 10,5-11%-át tette ki. Jelentősnek tekinthető a 2010 és 2011 között végbement változás, amely a vállalkozások számának további 0,8%-os csökkenését jelentette.

Forrás: KSH

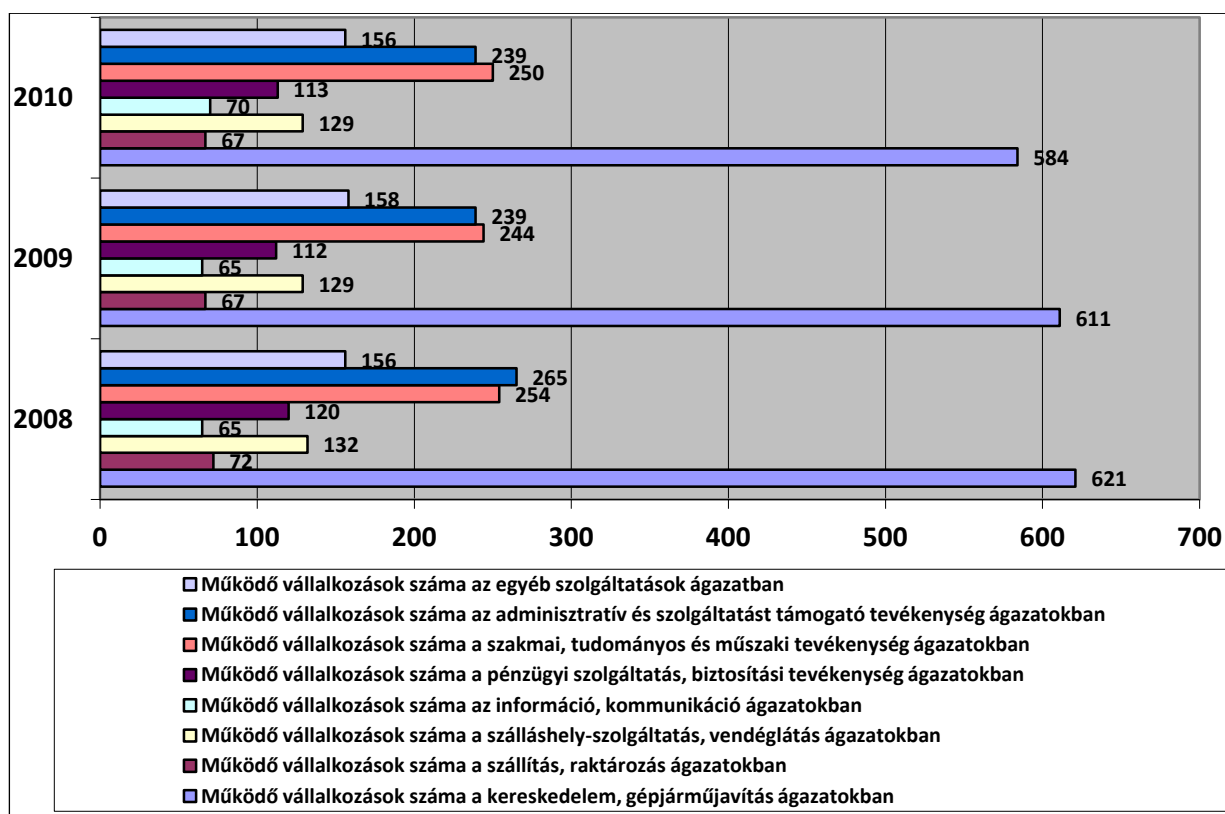
1.1.3. Szolgáltatások

A modern gazdasági trendeket követve Pápán is a szolgáltatói szektor (tercier szektor) térnyerése és folyamatos fejlődése figyelhető meg a működő vállalkozások terén. Ezt a 77-78%-os arányt a város gazdasága lényegében a 2000-es évek közepére elérte. A szektor legnagyobb részét a kis- és mikro vállalkozások alkotják, ami azt is jelenti, hogy ez az a szektor, ami leginkább ki van téve az általános gazdasági helyzet változásainak.

Forrás: KSH

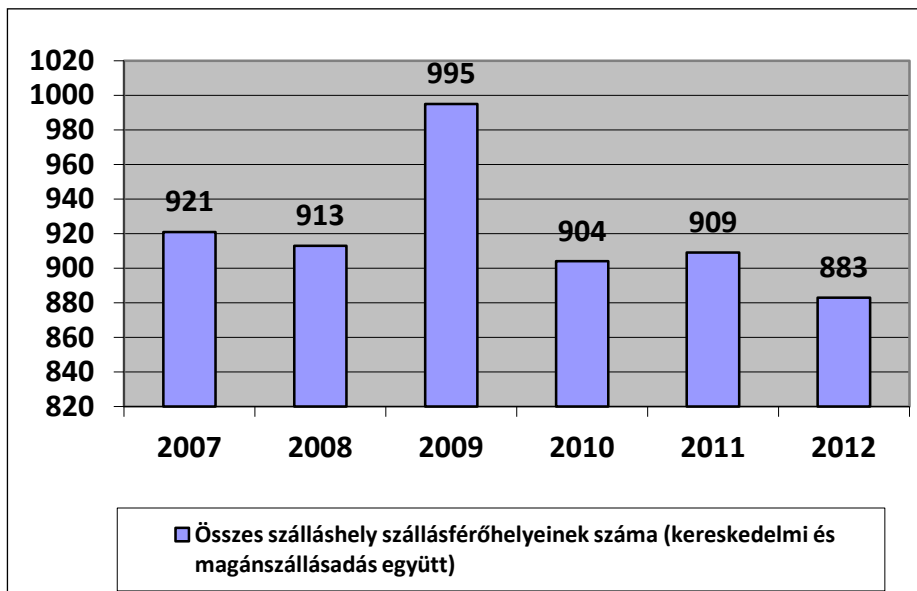
A különböző ágazatok 2005 és 2008 között lényegében megőrizték súlyukat a szektoron belül, a változást jellemzően a nagyobb számú vállalkozást foglalkoztató ágazatok – kereskedelem-gépjármű javítás, adminisztratív-szolgáltatást támogató tevékenységek, szakmai-tudományos és műszaki tevékenység, egyéb szolgáltatások, szálláshelyszolgáltatás-vendéglátás - mutattak. Relatív nagy csökkenést produkált a szállítás-raktározási és a pénzügyi szolgáltatási, biztosítási tevékenységet folytató vállalkozások száma, ami valószínűsíthetően elsősorban a gazdasági válsággal magyarázható.

Forrás: KSH

Az egyéb szolgáltatások ágazat egyik legnagyobb vesztese – elsősorban a hiányzó szakember- és vállalkozói utánpótlás miatt - a javító-szolgáltató tevékenység, amelynek visszaesése hosszú távon a - kis anyagi és munkaerő-ráfordítást igénylő, elsősorban a háztartásokhoz köthető – lakossági javítási igények kielégítésének ellehetetlenülésével járhat.

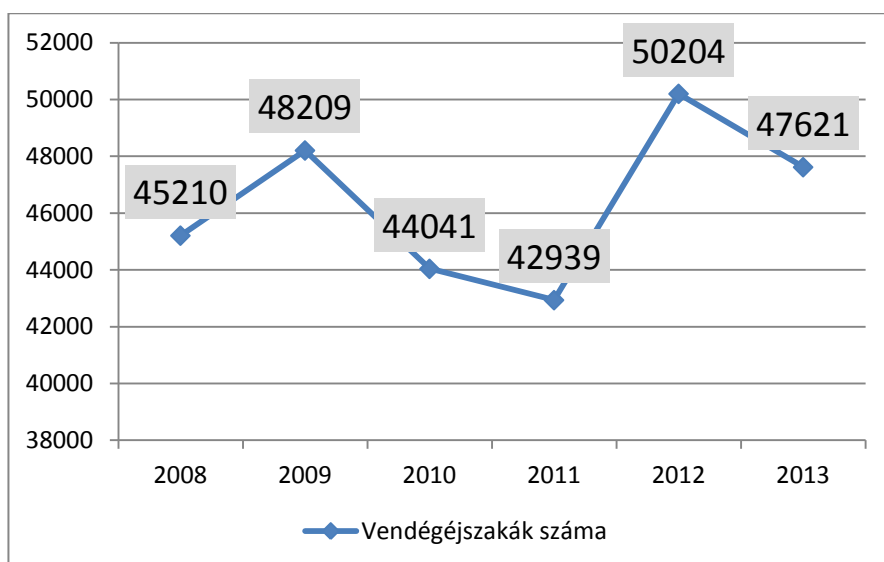
1.1.3.1. Turizmus

Forrás: KSH

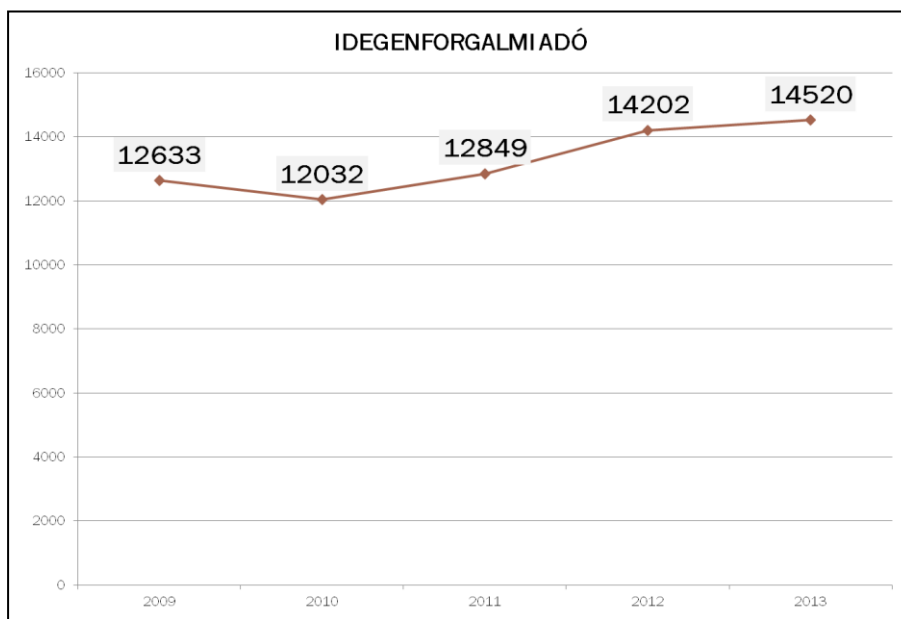
Pápan a kereskedelmi és magánszálláshelyek férőhelyeinek száma a legutolsó, 2012-es adat szerint 883 db, ami 20-40 egységgel elmarad a lényegében 2005-2006-tól állandósult, 900 férőhelyet meghaladó szálláshelyszámtól. Ettől jelentősen nagyobb az eltérés a 2009-es rekord-férőhelyszámtól. (2004 júliusában adták át a Várkert Kempinget, amelynek hatására az első teljes gazdasági évben több mint 2,5-szeresére nőtt a vendégéjszakák száma.)

Ha azonban a vendégforgalmat és a vendégéjszakák számát összevetjük a szálláshelyek férőhelyeinek alakulásával, szembe tűnik, hogy a 2009-es 42,82 fő/szálláshely arány elérése után 2010 és 2012 között – a 2009. évihez viszonyított 86-91 férőhely-csökkenés mellett – folyamatosan csökkent ugyan a vendégéjszakák száma, azonban ezzel ellentétesen növekedett az egy szálláshelyre jutó vendégéjszakák száma: 44,74 és 43,71, ill. 2012-ben már 47,29 fő/szálláshelyre, vagyis kevesebb szálláshely arányaiban több vendéget tudott fogadni. Ez mindenképpen a kereskedelmi szálláshelyek forgalmának növekedésére, a magánszálláshelyek forgalmának csökkenésére utal.

Forrás: Pápa Város Önkormányzata

A vendéglétszám növekedése a befizetett idegenforgalmi adó folyamatos növekedésében is nyomon követhető.

Forrás: Pápa Város Önkormányzata

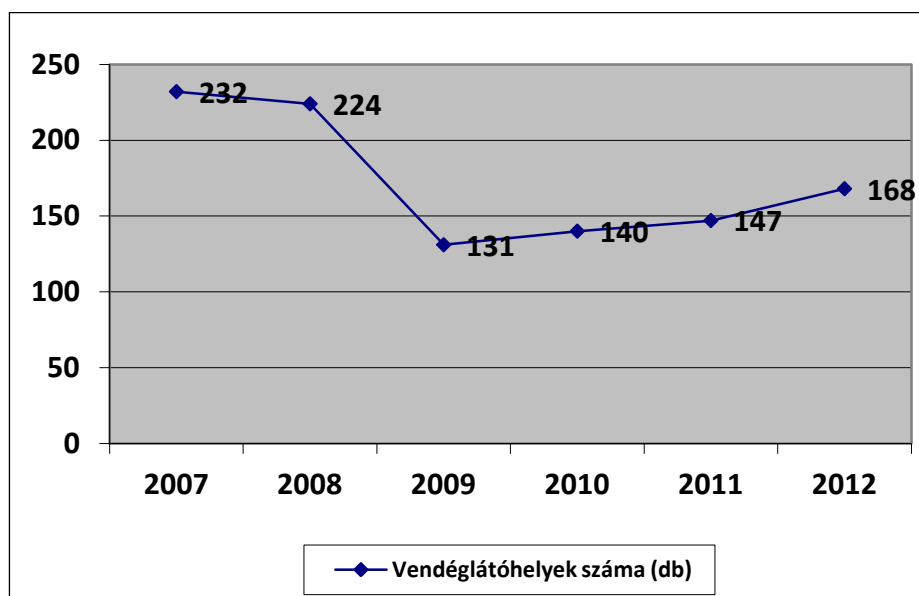
Az elmúlt 10 évben kiemelten kezelt és jelentős eredményeket felmutatni képes turisztikai ágazatban azonban – a számos ilyen irányú törekvés ellenére – a város nem tudott kilépni az „egynapos” úti cél kategóriájából – továbbra is hiányzik a lehetséges desztinációk és területek egységes turisztikai csomagba foglalása, valamint az ezt támogató szálláshely-fejlesztés.

Az egyik legnagyobb hiányosság ezen a területen továbbra is az aktuális és a megfelelő időtávban közzétett információkhoz történő hozzájutás: továbbra is hiányzik egy, a különböző turisztikai desztinációkat rendszerben kezelő, a modern információtechnológiai eszközöket is kezelni képes, többnyelvű honlap és/vagy online közösségi platform.

A vendégéjszakák számának növelése érdekében célszerű megvizsgálni a környező fürdővárosokba (Hévíz, Sárovar) érkező kelet-európai (elsősorban: orosz) turisták Pápa-ra vonzásának lehetőségét, az ehhez szükséges eszköz- és feltételrendszert.

1.1.3.2. Vendéglátás

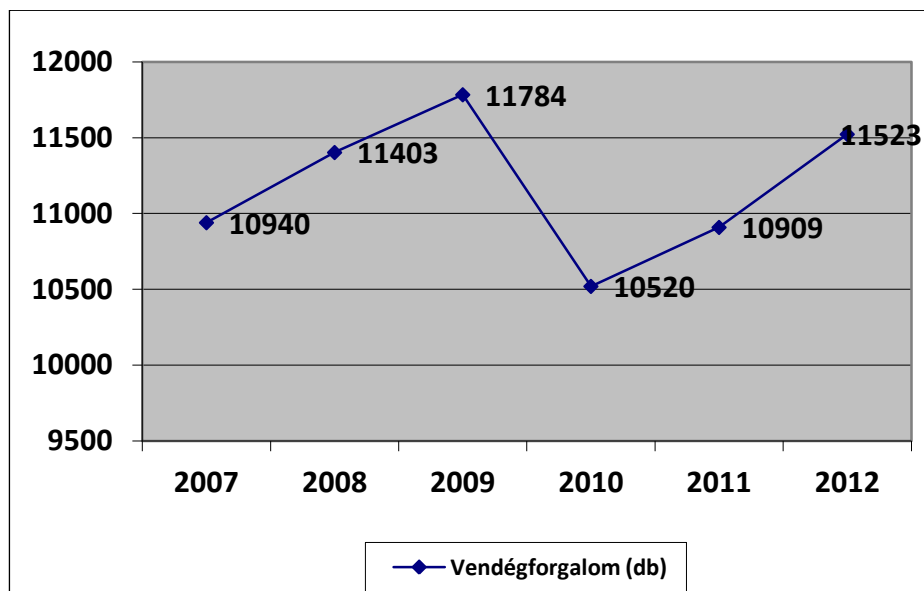
A vendéglátóhelyek száma a városban a gazdasági válság kezdetekor közel a felére esett vissza, 2009-től kezdődően ugyan óvatos növekedést mutat, de még a 2012-es évben is csupán az 1998-as szinthez közelít (173).

Forrás: KSH

A vendégforgalom alakulása hasonló a vendégéjszakák számának alakulásához és minden bizonnyal összefüggésben áll azzal: míg 2008-ban 224 vendéglátóhely 11403 vendéget regisztrált (50,9 vendég/vendéglátóhely), addig 2012-ben a 168 vendéglátóhely 11523 vendéget fogadott (68,58 vendég/vendéglátóhely).

Az arányok változásából arra lehet következtetni, hogy elsősorban a nagyobb forgalmú vendéglátóhelyek (éttermek, kávézók, cukrászdák) tudták a válság utáni éveket jól átvészelni és forgalmukat növelni, amelyet a külföldi turisták növekvő száma mellett belföldön több kormányzati intézkedés (pl. cafetéria-rendszer kiterjesztése) is segített.

Forrás: KSH

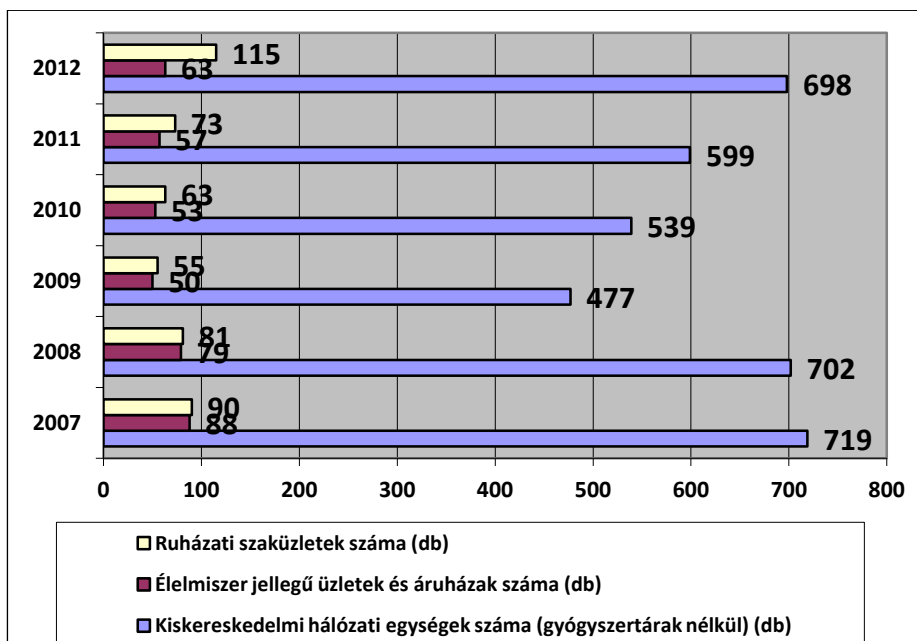
1.1.3.3. Kereskedelem

Pápan a kiskereskedelmi hálózati egységek száma a válság kezdetekor 1 év leforgása alatt a harmadával esett vissza, ezt követően újra folyamatos, 11-16%-os bővülésnek indult és 2012-re gyakorlatilag elérte – 2014-re pedig valószínűleg meghaladta - a 2008-as szintet.

A kiskereskedelmi szektoron belül a két legnagyobb, a teljes szektor szaküzleteinek mintegy 1/4-ét adó, élelmiszer jellegű és ruházati szaküzletek száma 2008-2009-ben harmadával esett vissza.

Az élelmiszer jellegű szaküzletek ezt követően is kisebb mértékben, 6-7%-kal tudtak bővülni, ami valószínűsíthetően a nagy élelmiszer-láncok (Tesco, Interspar, Aldi) változatlan kínálatára és színvonalára vezethető vissza.

A ruházati szaküzletek bővülésének üteme 2009 és 2011 között megegyezett az élelmiszerboltok bővülésének ütemével, 2011-ről 2012-re azonban számuk hirtelen 36%-os bővüléssel ugrásszerűen megnövekedett. A bővülés hátterében – az országos trendeknek megfelelően - elsősorban az alacsonyabb színvonalú termékeket, alacsony áron kínáló, diszkont jellegű szaküzletek és áruházak számának növekedése áll, ami egyúttal a márküzletek számának drasztikus helyi csökkenésével és a fizetőképes kereslet nagyobb városokba történő „vásárlási elvándorlásával” járt együtt a városban.

Forrás: KSH

A kiskereskedelmi szektor működésében nem volt képes alkalmazkodni sem a vásárló erő elvándorlásához, ill. átalakulásához, sem az időközben megváltozott vásárlási igényekhez (pl. hétvégi nyitva tartás, munkaidőhöz kötött délutáni nyitva tartás).

1.2. Pápai Bázisrepülőtér

A pápai katonai repülőtér polgári hasznosításának elemzésénél előre kell bocsátani azt, hogy a hatályos, a légiközlekedésről szóló 1995. évi. XCVII. törvény (Lt.) 37.§ b) pont bb) alpontja szerint a pápai katonai repülőtér besorolása *állami repülések célját szolgáló nem nyilvános repülőtér*. A Lt. jelenleg hatályos formája nem ad lehetőséget kettős felhasználású (állami - polgári) repülőterek kialakítására, a kettős hasznosítású repülőtereket a Lt. nem tárgyalja. Ennek ellenére, az állami repülések célját szolgáló, nem nyilvános repülőtér besorolás korlátozott lehetőséget biztosít a polgári légi forgalom számára is.

A pápai katonai repülőtéren a polgári légi forgalom számára fent jelzett lehetőséget kihasználva a repülőtér közel 20, a polgári légiközlekedésben érintett gazdasági társasággal, egyesülettel kötött együttműködési megállapodást, melyek már most is, eseti jelleggel igénybe vehetik a repülőteret. Az igénybevétel mértékéről megállapodások rendelkeznek.

A Kormány a 2012. december 19-ei ülésén elfogadta a honvédségi repülőterek vegyes hasznosításának lehetőségeiről, költségvonzatairól szóló előterjesztést. Az elfogadott előterjesztés kiemelte, hogy az kecskeméti és a pápai repülőteret kettős hasznosítású repülőtérre való fejlesztésének feladatai egy csomagban kezelendők.

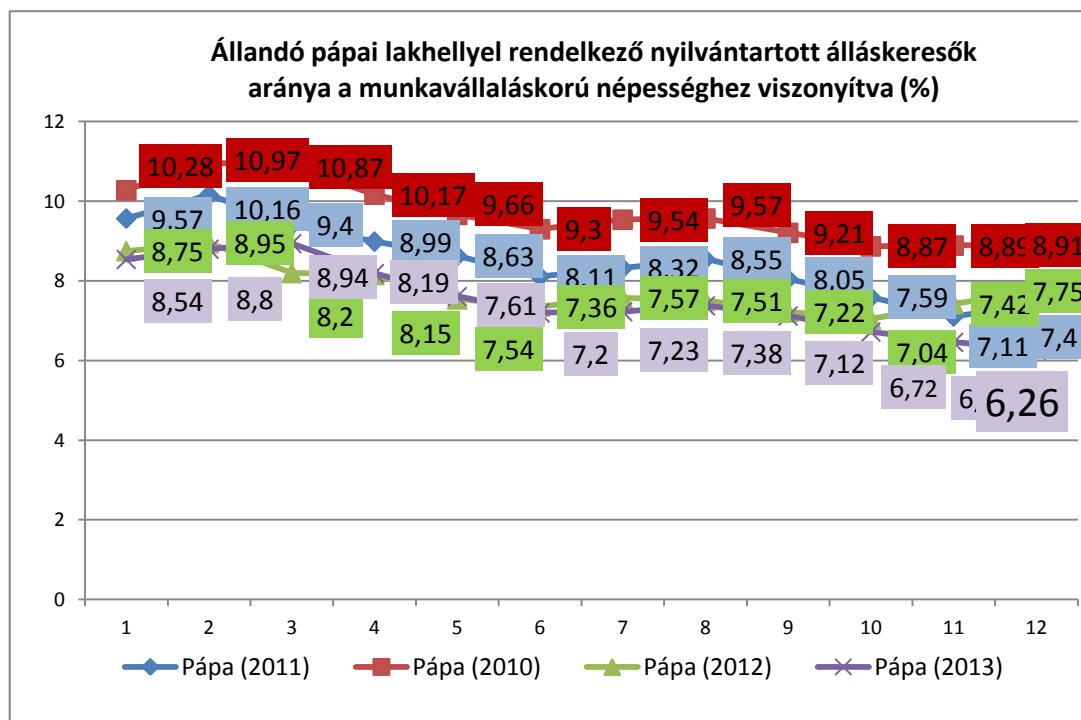
A Honvédelmi Minisztérium a fenti kormányhatározat végrehajtásának érdekében és hogy a „katonai repülőterek” polgári célú hasznosítása jogi alapjainak megteremtésére mielőbb sor kerülhessen, kezdeményezte a két érintett törvény (az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény, a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény) módosítását.

A repülőtér nagy előnye, hogy alacsony intenzitású légiforgalmi légtérben helyezkedik el, a polgári személy és teherszállító légi járművek a repülőtér megközelítését és elhagyását nagyon gazdaságos üzemanyag felhasználással hajthatják végre.

A repülőtér fizikai jellemzői biztosítják, ICAO Kat. D (nehéz szállító gépek) és azoktól kisebb méretű légi járművek fogadását. A távlatokban a repülőtér alkalmas lesz ICAO Kat. F (szuper nehéz) gépek fogadására is.

A repülőtéren időszakos VÁM és határforgalmi ellenőrzés biztosított. A légi járművek üzemanyaggal való feltöltésére csak a JET-A1 hajtóanyag áll rendelkezésre.

1.3.Munkaerőpiac

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

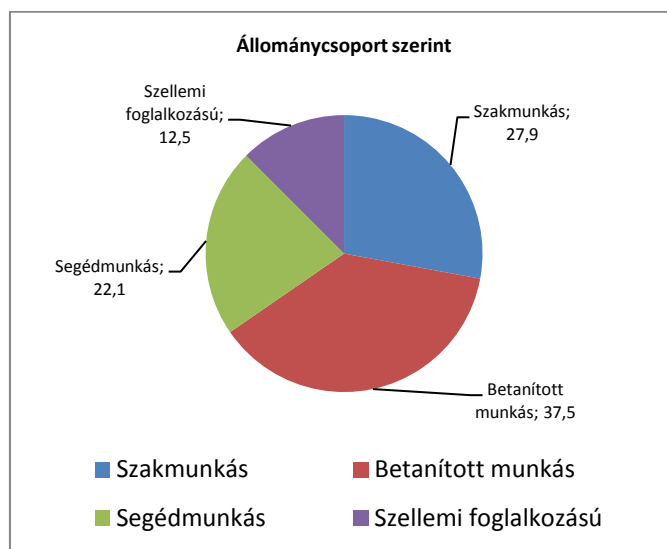
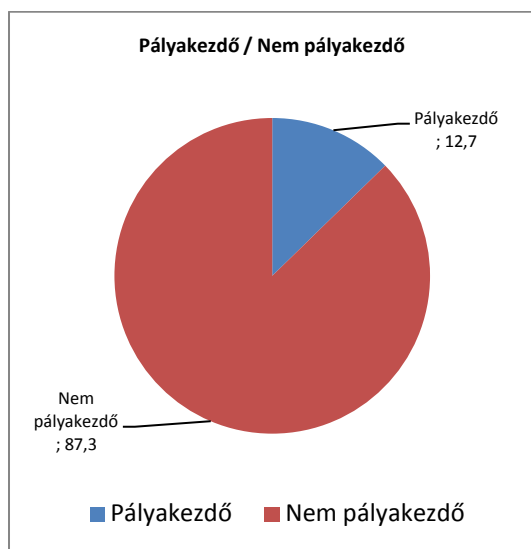
Az elmúlt 4 évben Pápán a regisztrált állás keresők aránya jelentős mértékben csökkent és a tavalyi év végére elérte, ill. alulmúlta a gazdasági válság előtti szintet. A csökkenéshez hozzájárult az azonos időszak 10-11%-os helyi gazdasági bővülése, a munkaügyi kirendeltség Nemzeti Foglalkoztatási Alapot és TÁMOP-ot érintő támogatási rendszere (bér-, bérköltség-, munkahelyteremtő-, munkahelymegőrző-, vállalkozóvá válás-, első munkahely garancia program-, pályakezdők támogatása), a munkahelyvédelmi akcióterv és a különböző közfoglalkoztatási programokban résztvevők folyamatosan emelkedő száma is.

Tovább folytatódott az 1 éven túl regisztrált állás keresők számának csökkenése is. A csökkenés mértéke az előző kétévi adatokhoz viszonyítva az év első felében volt a legkisebb mértékű, az év utolsó három hónapjában viszont lényeges csökkenést mutatott. A 2013. december 20. adat (319 fő) – hasonlóan az állás keresők drasztikusan csökkenő arányához – mintegy 6 évre visszamenően a legalacsonyabb számú 1 éven túl regisztrált állás keresői mértéket mutatta.

Az álláskeresőket összetétele szerint a pályakezdekők aránya lényegesen alacsonyabb a munkavállalói tapasztalattal rendelkezők arányánál: a pályakezdekők lényegesen, megközelítőleg 7-szer kevesebben kerestek állást az elmúlt év során.

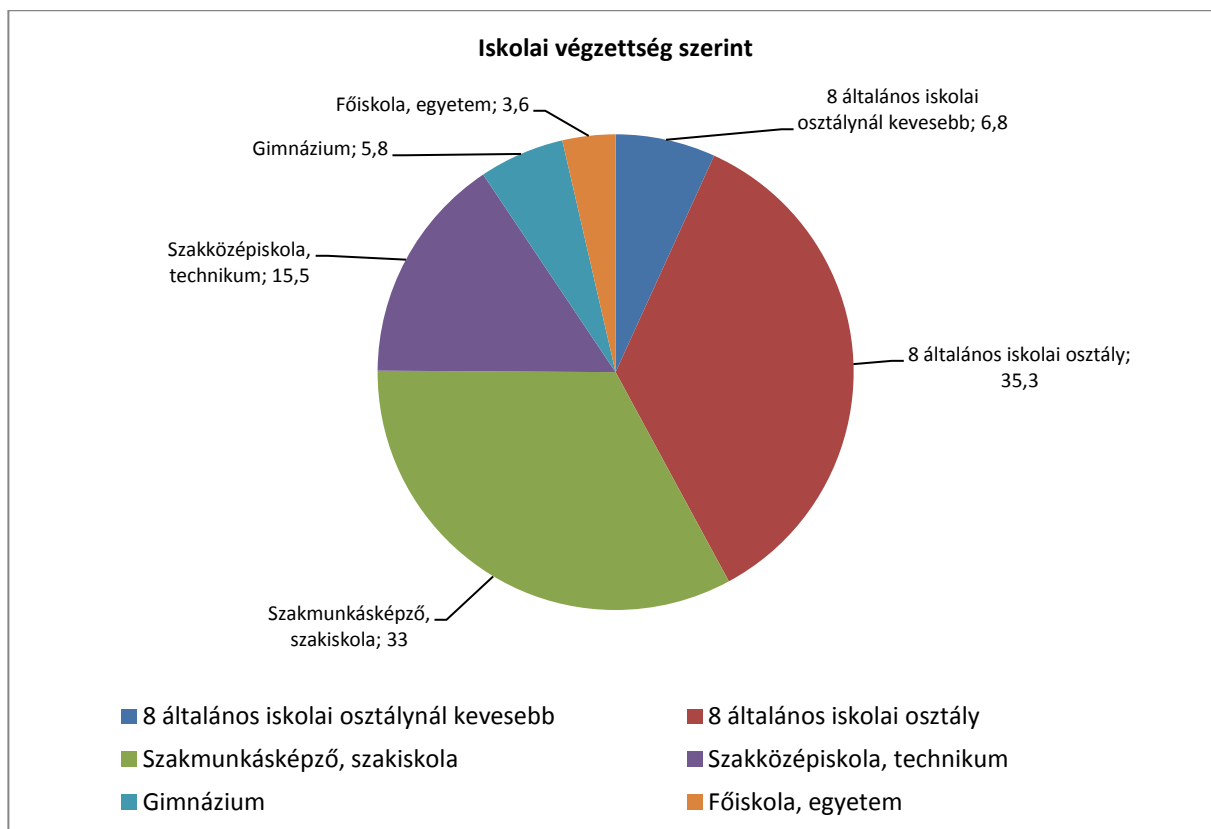
(A 2014-es évben tovább folytatódott az álláskeresőket számának csökkenése, amely a stratégia összeállításának időpontjában 4,62%-ot tesz ki.)

Az állománycsoport szerint a közép- vagy felsőfokú szakképzettek sokkal kisebb mértékben vannak kitéve az álláskeresőket nehézségeknél, mint a szakképzetlenek (betanított és segéd munkások). Ez utóbbiak aránya eléri a 60%-ot.

Forrás: Pápai Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

Ha az iskolai végzettséget részletesen is figyelembe vesszük a nyilvántartott álláskeresőket körében, itt is bebizonyosodik, hogy könnyebben tudnak elhelyezkedni a magasabb iskolai végzettségűek. A számok alapján elmondható, hogy minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az esélye a sikeres álláskeresőket keresésnek. A legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal rendelkezők aránya – igaz nem nagymértékben de – évek óta folyamatosan növekszik, a 2013-as évben meghaladta a 42%-ot.

Forrás: Pápai Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

A hat legnagyobb foglalkoztató (Johnson Controls Kft., Pápai Hús 1913 Kft., Hirtenberger Automotive Safety Bt., Texital-Dunitalia Kft, Bakonyerdő Zrt. és Haas und Sohn Kft.) arányosan a munkaképes korú lakosság mintegy 15-16%-át (kb. 3400 fő) foglalkoztatja.

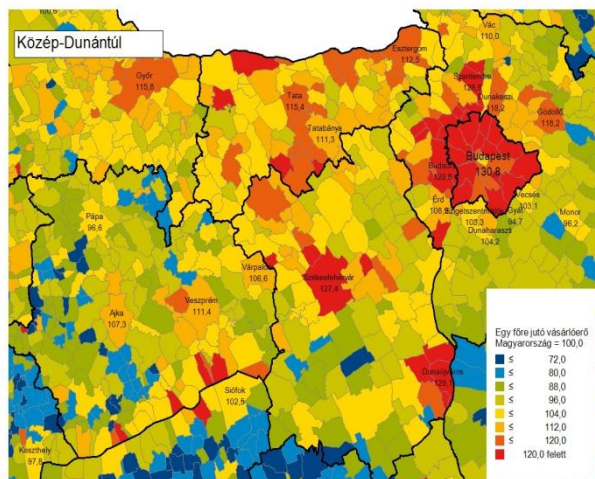
A legnagyobb mértékű munkaerő-fejlesztést a két külföldi székhelyű autóiipari beszállító vállalat, a Hirtenberger és a Johnson Controls hajtotta végre: a 2 vállalkozás 5 év alatt közel 500 új munkahelyet – ennek nagy része betanított munka - hozott létre az ipari park területén.

A versenyszférán kívül továbbra is az állami-önkormányzati szektor³ foglalkoztatja a munkaképes korú lakosság közel 20%-át.

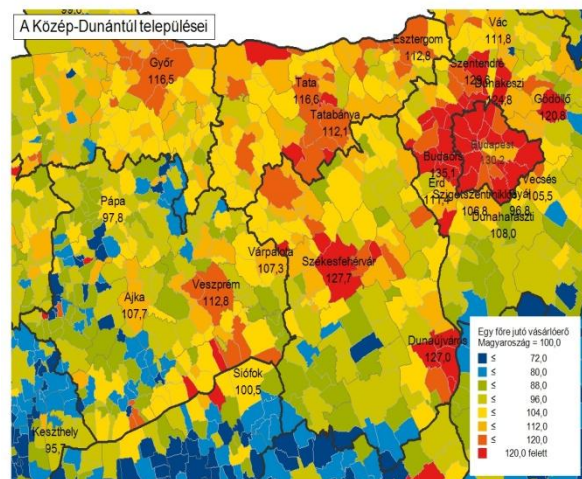
³ Az állami és önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok munkavállalóival együtt.

1.4.Vásárlóerő paritás

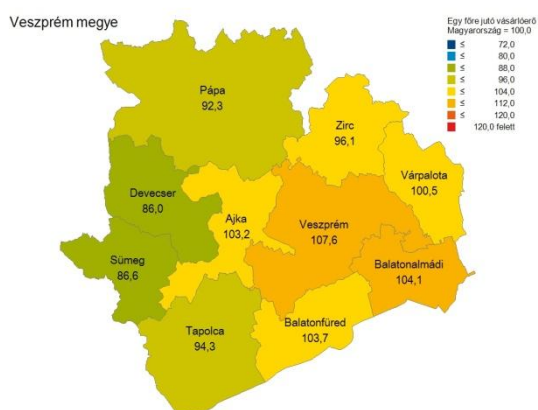
2012-2013

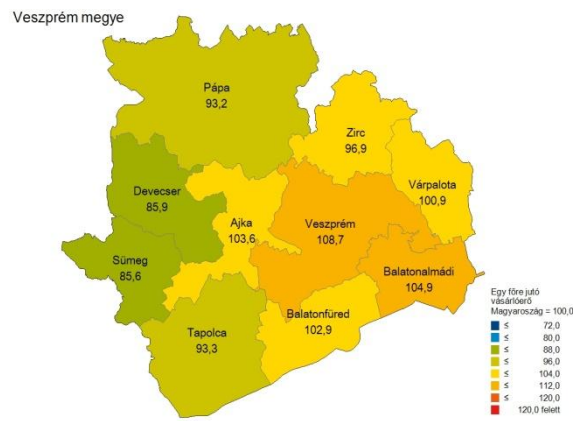
2013-2014

2012-2013

2013-2014

Forrás: GFK

A 2013-2014. évre vonatkoztatott vásárlóerő-paritási mutató az előző két éves ciklushoz viszonyítva 1,2%-os emelkedést mutat, ami 98%-os eredményével megfelel az országos átlagnak. Összehasonlítva a nagyságrendileg azonos méretű Veszprém megyei településekkel és a megyeszékhellyel elmondható, hogy Veszprém után Pápán növekedett a legnagyobb mértékben a bérek vásárlóereje 2012 és 2014 között.

Az ország egyik legnagyobb alapterületű és lélekszámú pápai járás azonos időszakban mért mutatói a várostól elmaradva, 0,9%-kal növekedtek az előző két éves ciklushoz képest, ami a falvakban élők vásárló-erejének lényegesen kisebb mértékű növekedését, lényegében stagnálását mutatja.

2. Problématerületek

2.1.Mikro-, kis- és középvállalkozások

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Körbetartozás, bürokrácia	a sok esetben több hónapos, esetleg éven túli kiegyenlítettlen beszállítói követelések	- jelentősen megnehezítik a vállalkozások pályázati önrészenek / forgóeszköz beszerzésének biztosítását, ill. a vállalkozások nyereséges működtetését - akadályozzák fejlesztési törekvéseiket
	a rendelkezésre álló jogi eszköztár nem ad lehetőséget a vállalkozásoknak érdekeik érvényesítésére	- veszélyeztetik a vállalkozások folyamatos működését
	a vonatkozó eljárások sok esetben nem vezetnek kézzelfogható eredményre, vagy jelentős késéssel hoznak eredményt	- sok esetben felszámoláshoz vezet
Technológia, szakértelem, szakember	- hiányzó fejlett technológia - hiányzó magas szintű szakértelem - megfelelő szakemberek hiánya - a kisvállalkozások között nincs együttműködés	- a vállalkozások nem tudnak - o magasabb hozzáadott értékű munkát elvállalni, - o nagyobb volumenű közbeszerzéseken pályázni, - o exportra termelni - folyamatosan versenyhátrányba kerülnek a külföldi vagy multinacionális vállalkozásokkal szemben

Finanszírozás	forgótőkéhez, hitelhez jutás nehézkes	- nem valósíthatók meg technológiai fejlesztések - a folyamatos alapanyag beszerzés nem biztosítható teljes körűen
Pályázati tevékenység	a teljes körű pályázati tevékenységhez (pályázatfigyelés, pályázatírás és –benyújtás, közbeszerzés, lebonyolítás, elszámolás, monitoring) nem rendelkeznek megfelelő feltételekkel	- pályázati tevékenység csak kis mértékben vagy egyáltalán nem valósul meg - az elnyert pályázatok lebonyolítása nem szerződés szerint zajlik le – sok esetben a vállalkozások a pályázatok visszaadására / a pályázati pénzek visszafizetésére kényszerülnek
Vállalkozás-menedzsment	a kkv-k nagy része nem rendelkezik korszerű menedzser-tudással rendelkező szakemberrel	- a kkv-k nem tudják magukat menedzselni / nem tudnak fejlődni
Hatósági ellenőrzések, bírságolások tapasztalatai	az ellenőrzések során gyakran tapasztalhatók hatósági "túlkapások", a hatóságok/szervek gyakran eltúlzott bírsággal, büntetéssel sújtják a vállalkozásokat	- a „túlkapások” következtében a vállalkozások számára sok esetben teljesíthetetlen feltételeket írnak elő - a kiszabott büntetés/bírság nem áll összhangban a jogszabályban előírt mértékkel, ill. a hiányosság súlyával
Helyi adók	mértékük magas	- többlet-terhek a vállalkozások számára

2.2.Nagyfoglalkoztatók

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Projektalapú munkahelyteremtés	a „munkavállalóhoz a feladatot” elve („munkahely-teremtés”) helyett feladathoz/projekthez a munkahelyet	- a vállalkozás a feladat/projekt megvalósításához szükséges minimális munkaerővel/ráfordítással működik
	a munkaügyi központ támogatása új munkahelyek kialakítására relatív korlátozott	- a munkavállalók bérköltségeihez nem kap vagy csak korlátozottan kap támogatást a vállalkozás
Munkakultúra / -motiváció	hiányos munkakultúra/-motiváció az újonnan belépő munkavállalók részéről	- nagy fluktuáció / alacsony munkavégzési színvonal / alacsony HR-hatékonyság
	a munkáltatók nem rendelkeznek kellő ismeretekkel a munkavállalók motivációjáról	- nem állnak rendelkezésre kellő mértékben információk a munkavállalók munkába állásának hátteréről, pl. előmeneteli igény, karrier
	nehéz a magasabb szintű végzettségű munkavállalók helybe "csábítása"	- a magasabb szintű ismereteket / innovációt igénylő munkakörök betöltetlenek maradnak – a vállalkozás nem jut innovációs potenciálhoz
	erős munkavállalói fluktuáció	- kiszámíthatatlan / nehezen tervezhető munkavégzés / projekt-teljesítés
Marketing	kevés a bemutatkozási lehetőség a szélesebb közönség felé	- a potenciális munkavállalók nem rendelkeznek információkkal a munkáltató elvárásairól / körülményeiről / juttatásairól / előmeneteli feltételeiről és

		lehetőségeiről stb.
Új foglalkoztató	kb. 12 éve nem telepedett le a városban nagyvállalkozás	- a helyi munkavállalók számára nem áll rendelkezésre megfelelő választási / előmeneteli / innovációs lehetőség

2.3.Munkaerőpiac

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Összetétel	helyi összetételének megfelelően nehéz megfelelő, igényes munkahelyet telepíteni	- új vállalkozás a munkaerőkínálat miatt nem tud letelepedni
	az álláskeresők között magas arányban vannak a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők	- a meglévő vállalkozásoknál nem biztosított az új projektek munkaerő-igénye, ezáltal a vállalkozások bővülése – a potenciálisan letelepedő vállalkozások számára nem áll rendelkezésre elegendő szakképzett munkaerő
	kereslet és kínálat sok esetben nem találkozik egymással	- a munkaadói kínálat és munkavállalói kereslet nem találkozik egymással: relatív magas álláskeresői arány mellett magas az újonnan meghirdetett, betöltetlen álláshelyek száma - a versenyképtelen végzettséggel rendelkezők nem, vagy csak betanított munkakörökben tudnak elhelyezkedni

Munkáltatói igény-felmérés	hiányos/nem létezik a munkáltatói igények rendszeres felmérése az oktatás/felnőttképzés részéről	- az oktatási intézmények/szervezetek versenyképtelen szakmákban / szakterülete(ke)n képeznek tanulókat / hallgatókat – a valós munkáltatói igényeket az oktatási / képzési rendszer nem tudja kielégíteni
Ingázás	hagyományosan relatív nagy mértékű ingázás ⁴ a nagy ipari centrumok irányába	- szakképzett munkaerő elvándorlása / a helyben maradó munkaerő további hanyatlása
Közfoglalkoztatás	közfoglalkoztatottak alacsony munkamotivációja	- a közfoglalkoztatottak további eltávolodása a munkaerő-piacról - nehézkes / sikertelen elhelyezkedés a versenyszféra hosszú távú álláshelyein
„Fekete munka”	a "fekete munka" növekvő aránya	- a munkavállalók egészségügyi és nyugdíj-biztosításának hiánya – a „legális” versenyszféra munkavállalói béreinek „befagyasztása”

2.4. Bérezés

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Bérek, fizetések	relatív alacsony bérezés	- szakképzett munkaerő elvándorlása

⁴ A munkavállalás korú népesség kb. 4,5%-a.

	sok esetben nem teljesítményfüggő	- alulmotiváltság a munkavégzésben – a munkaerő fluktuációja
--	-----------------------------------	--

2.5.Oktatás, szakképzés

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Szakmai, idegen nyelvi kompetenciák	hiányos képzettség/kompetenciák pl. minőségügy, idegen nyelv, pénzügy területén	- a magasabb szintű, minőségigényes munkavégzés / innováció megszervezése nehezen / nem megoldható - az idegen nyelvi munkavégzés / nemzetközi vállalatkommunikáció nem megoldható
Hiányszakmák	hiány(zó) szakmák a helyi gazdaság számára, pl. szerszám-készítő	- innováció munkaerőigénye / folyamatos munkavégzés nem biztosítható
Képzési rendszer	az iskolarendszerű képzés nem tudja rugalmasan lekövetni a helyi gazdaság igényeit a középiskola kimenete nem felel meg a munkaerő-piaci elvárásoknak	- túlképzés a versenyképtelen szakmákban / alulképzés a versenyképes és hiányszakmákban – pályakezdők elhelyezkedési esélyeinek romlása
	a szakiskolákban tanulók alulmotiváltak - sokszor a „maradványelv” alapján kerülnek be a tanulók a szakképző intézményekbe	- a végzett szakemberek nem tudnak elhelyezkedni szakterületükön

	magas gimnáziumi keretszám	- a szakképző iskolákba az alacsony(abb) kompetenciával rendelkező tanulók kerülnek be – csökken a gimnáziumi képzés / szakképzés színvonala / presztízse / végzettségek értéke
	gyakorlati helyek hiánya	- a szakképzés gyakorlati háttere nem / hiányosan áll rendelkezésre – a szakképzés feltétrendszere kérdésessé válik
	hiányzó felsőfokú műszaki képzés	- nem állnak rendelkezésre felsőfokú műszaki végzettségű munkavállalók – hiányos műszaki innovációs lehetőségek a versenyszférában a K+F rendszerében

2.6. Infrastruktúra

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények / veszélyek
Közlekedés	nem kielégítő a rendelkezésre álló infrastruktúra, pl. 83-as főút, vasút villamosítása	- a gyorsforgalmi utak / egyéb szállítási / közlekedési lehetőségek (vízi, légi) elérése / megközelítése nem megfelelően biztosított - a helyi vállalkozások összeköttetési / beszállítási esélyei a nagyobb ipari centrumok felé nem megfelelőek (javuló közlekedési infrastruktúra: az ingázás mértékének növekedése) - magas(abb) szállítási költségek - a potenciális új befektetők máshol kezdeményeznek befektetéseket
Ipari Park	a tömegközlekedés korszerű feltételei nem adóttak, pl. autóbusz-megálló/-forduló	- a helyi vállalkozások biztonságos megközelítése nem biztosított, ami visszatartja a munkavállalókat
	az utak nem megfelelő minőségűek	- a vállalkozások közlekedési / szállítási feltételei nem megfelelőek / karbantartási költségeik jelentősek – a potenciális új befektetők máshol kezdeményeznek

		befektetéseket
Település-marketing	kevésbé hatékony marketing-tevékenység a potenciális új befektetők felé, pl. elavult információk, befektetési ajánlat elavultsága	- a potenciális új befektetők nem értesül(het)nek az aktuális lehetőségekről / nem jutnak információkhoz a helyi gazdaságot / potenciális beszállítókat illetően

2.7.Pályázati lehetőségek

Problématerület	Leírás	Hatások / következmények
Pályázati rendszer	nehézkés pályázati rendszer	- a pályázatok összeállítása / benyújtása / lebonyolítása / elszámolása bonyolult rendszerben zajlik
	nincs helyi VM-es pályázati tanácsadás	- a VM-hez tartozó pályázatok benyújtásához nem hozzáférhető tanácsadói segítség
Gyakornoki program	az érintettek nem élnek a gyakornoki program adta lehetőségekkel	- a vállalkozások elesnek attól a lehetőségtől, hogy a tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők alkalmazására támogatást igényeljenek - a vállalkozások nem alkalmaznak pályakezdőket

Projektmenedzsment	a pályázatok megvalósítása (projektmenedzsment) nehézkes, hiányos	- a pályázatok lebonyolítása / elszámolása nem / hiányosan valósul meg, a vállalkozásoknak visszafizetési kötelezettsége keletkezik
	a pályázati pénzeket a kedvezményezettek sokszor csak bér- és egyéb költségeik kiváltására használják	- a pályázati pénzeket a kedvezményezettek nem innovációra költik - a pályázatban vállalt fenntartási kötelezettséget nem tudják teljesíteni, emiatt visszafizetési kötelezettségük keletkezik

3. Jövőkép és célrendszer

3.1. Jövőkép

Pápa város helyi gazdasága a helyi termelési és szolgáltatási adottságokra és hagyományokra épülő gazdasági szerkezettel rendelkezik. A Közép-Dunántúl nyugati részének meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja, amely folyamatosan bővülő foglalkoztatottsággal egyre több ember számára kínál álláslehetőséget. A helyi vállalkozások fejlődése garanciája a munkabérek emelkedésének és a város adóbevételei növekedésének.

3.2. Stratégiai célok

A jövőképben foglaltak alapján a Gazdaságfejlesztési Stratégia stratégiai céljai a következőképpen foglalhatók össze:

1. a helyi gazdasági szereplők együttműködésének bővítése
2. a gazdaságfejlesztés önkormányzati szintű támogatása
3. a munkaerőpiaci keresleti és kínálati igények összehangolása
4. a helyi szak- és felnőttképzés összehangolása a munkaerőpiaci keresleti igényekkel
5. a feldolgozóipari és szolgáltatási szektor kiemelt fejlesztése
6. a Pápai Bázisreptér bővülő szolgáltatásainak integrációja a helyi gazdaságba
7. a helyi gazdaságot kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése

4. A stratégiai célokhoz kapcsolódó intézkedések bemutatása

4.1. Általános intézkedések

4.1.1. Információ-csere fórumainak kialakítása

A stratégia szinte minden területét átfogó általános probléma, a megfelelő és a helyi gazdaság minden szereplője számára szabadon hozzáférhető, tematikus információhiány csökkentése, ill. felszámolása érdekében meg kell teremteni az *információcsere releváns fórumait*, ennek érdekében szükséges a helyi gazdaság különböző területei képviselőinek részvételével a *Gazdaságfejlesztési Konzultációs Testület (GFKT)*, valamint a NSPA által kezdeményezett, a legnagyobb adófizető vállalkozások vezetőit tömörítő *Business Leaders Forum* további fenntartása, ill. igény esetén e fórumokon belül *tematikus platformok* (pl. turizmus) létrehozása.

A különböző fórumok és platformok keretében megfogalmazottak széles körű *terjesztése*, valamint a különböző szektorban tevékenykedő *vállalkozások közötti közvetítés* érdekében szükséges egy tematikus honlap kialakítása, vagy a meglévő városi honlap Gazdaság rovatának megfelelő

továbbfejlesztése, amelyen keresztül lehetőség nyílik a tematikus interaktív online kommunikációra, ill. a gazdasági szereplők igényeinek pontosabb megismerésére is.

A külföldi piacokra történő kijutás érdekében a helyi vállalkozások számára meg kell teremteni az *export lehetőségeket*. Ehhez szükséges igénybe venni a *Külgazdasági Hivatal* és az *országos tematikus kereskedőházak* által nyújtott, többségében térítésmentes szolgáltatásokat.

4.1.2. Korszerű gazdaság-marketing és -PR kialakítása

A helyi vállalkozások belföldi és külföldi piacra jutása, a város potenciális befektetési célpontként történő sikeres megjelenítése érdekében szükséges egy folyamatosan aktuális információkkal szolgáló *gazdaság-marketing- és PR-rendszer* (arculat, többnyelvű tematikus interaktív weboldal/aloldal, tematikus prezentációk, hírek), kialakítása, a *Nemzeti Külgazdasági Hivatallal folytatott rendszeres kommunikáció*, külföldi gazdasági szervezetek tematikus platformjain történő *üzleti ajánlatok, információk szolgáltatása*, kül- és belföldi befektetési szakemberek számára „*nyílt napok*” tartása.

Az elsősorban akut munkaerő-hiánnyal küzdő nagyvállalatok számára ajánlatos termelési tevékenységük és infrastruktúrájuk megismertetése, a karrier-lehetőségek bemutatása érdekében „*nyílt napokat*” *szervezni*, részben a végzettséggel nem rendelkező vagy csak legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal rendelkező potenciális munkavállalók, ill. a pályaválasztás előtt álló általános iskolai és középiskolai tanulók részvételével.

A munkaerőpiaci kereslet-kínálat összehangolása érdekében az önkormányzat, az oktatási intézmények a foglalkoztatók együttműködésében biztosítani kell, hogy a *pályaválasztás előtt álló nyolcadik és tizenkettedik osztályos tanulók* az oktatás keretében megismerhessék a helyi munkaadók alkalmazási feltételeit, ismereteket szerezhessenek a vállalatok karrier-lehetőségeiről.

A helyi vállalkozások bemutatkozása és rendszeres információszolgáltatása érdekében ajánlatos a helyi médiában (Pápa TV és Pápa és Vidéke) *helyi gazdasági hírekkel foglalkozó, rendszeresen megjelenő rovatot* működtetni.

A gazdaság-fejlesztési stratégia megvalósítása és a helyi gazdaság megfelelő szintű továbbfejlesztése érdekében célszerű egy vagy több *gazdaság-fejlesztési szakember* alkalmazása az önkormányzatnál, vagy annak gazdaság-, ill. településfejlesztésért felelős gazdasági társaságánál.

4.2. Mezőgazdaság

A mezőgazdaság területén a helyi természetes erőforrások hasznosításával (pl. Tapolca, termálvíz) a főleg *közfoglalkoztatási programok keretében meghirdetett kiemelt projektek indítása* lehetséges, pl. pizstráng-telep kialakítása Pápa-Tapolcafőn vagy a Várkertfürdő termálvizére, mint fűtésforrásra épülő virágkertészet kialakítása.

4.3. Ipar

A helyi ipar területén továbbra is törekedni kell a *közép- vagy nagyfoglalkoztatók* (kiemelten gépipari, logisztikai és IKT-területen) *helyi letelepedésének*, ill. a *meglévő foglalkoztatók* (kiemelten a

húsipari, autóipari, gépipari, faipari területen) *fejlesztési beruházásainak (reinvestíciók) támogatására, a zöld- és barnamezős beruházások* segítségével. E tevékenységek megvalósításához továbbra is igénybe vehetők az Ipari Park Kft., valamint az újonnan megnyíló inkubátorház korszerű szolgáltatásai.

A helyi gazdaság innovációs lehetőségeinek kihasználása érdekében támogatni és segíteni szükséges a helyi vállalkozások *kutatáson és fejlesztésen (K+F) alapuló projektjeinek megvalósítását*, valamint az ilyen jellegű projektek számára rendelkezésre álló európai uniós pályázati forrásokhoz jutását.

4.4. Szolgáltatások

4.4.1. Kereskedelem

A helyi – elsősorban belvárosi – kiskereskedelmi egységek szolgáltatásait *meg kell feleltetni az időközben megváltozott munkavállalói igényeknek*: átgondolt, differenciált, hosszabb hétköznapi, ill. hétvégi nyitva tartással, a szolgáltatások színvonalának újbóli felmérésével, emelésével el lehet érni a kiskereskedelmi forgalom növekedését.

A *kiskereskedelem és vendéglátóipar* további *együttműködésével* kialakítható a város lakói és a településre látogató turisták számára egyaránt vonzó és élhető *korzójellegű belváros* (Pápai Korzó). A belvárosi kiskereskedelmi és vendéglátóipari egységek jobb megközelíthetősége érdekében érdemes felülvizsgálni a *parkolás jelenlegi rendjét*, valamint a gyalogos övezetben, ill. annak közvetlen közelében (Fő utca, Pálos tér, Szabadság utca-Tókert utca sarok) további parkolóhelyek létesítését.

Az önkormányzat közvetlen érdeke, hogy a tulajdonában álló, kereskedelmi vagy vendéglátóipari célra hasznosítható – elsősorban belvárosi – ingatlanokat a belváros funkciójából adódó célokra folyamatosan *bérbe adja*.

A *helyi mikro- és kisvállalkozások által előállított fogyasztási termékek* helyi vásárlókhöz történő eljuttatása érdekében biztosítani szükséges e termékek számára a kiskereskedelmi forgalmazás lehetőségét. Ehhez felhasználható az őstermelők által is igénybe vehető piaci árusítóhely.

4.4.2. Turizmus

A helyi turizmus fejlesztésének legfontosabb irányelveit a 2006-ban elfogadott Pápa Város Turizmusfejlesztési Konceptiója fogalmazza meg, amelyet a stratégia összeállítása során a turizmus területének kiinduló és meghatározó dokumentumaként kezelt a Gazdaságfejlesztési Konzultatív Testület.

Az alábbiakban a legfontosabb stratégiai intézkedési pontokat emeljük ki.

4.4.2.1. Szálláshelybővítés

A turisztikai szempontból a város egyik legfontosabb problémájaként megjelenő, *sok férőhelyes magas színvonalú szálláshely-bővítés*, valamint a *meglévő szálláshelyek* hatékonyabb kihasználása és *összekapcsolása a helyi turisztikai desztinációkkal* (pl. Várkertfürdő, Esterházy-kastély) továbbra is kiemelt célja a turizmus területének, egyúttal garanciája lehet a növekvő vendégéjszaka-számnak is.

4.4.2.2. Turisztikai csomagok, egységes TDM kialakítása

A különböző turisztikai ágazatok közötti együttműködés megteremtése, e kapcsolatok kiaknázása lehetséges tematikus élményközpontú, költési hajlandóságot és/vagy tartózkodási időt növelő *turisztikai csomagok összeállításával*. A turisztikai csomagok megfelelő piacra juttatása, menedzselése, valamint új piacok bevonása egy *egységes turisztikai desztináció menedzsment* keretében valósulhat meg leghatékonyabban.

4.4.2.3. Várkertfürdő

A Várkertfürdő *adottságainak jobb kihasználásával* (pl. a nyitva tartási idő újragondolása, élményelemek fokozása, kiterjedt marketing és PR a fizetőképes helyi és regionális lakosság felé) növelhető a fürdő látogatóinak száma.

4.4.2.4. Egészségturizmus megerősítése, gyógyhelyé minősítés

A Várkertfürdő gyógyvizének és gyógyászati potenciáljának szélesebb körű kihasználtsága érdekében szükséges az *egészségturisztikai lehetőségek kibővítése*, ill. a Várkertfürdő és közvetlen környezetének *gyógyhelyé minősítése*.

4.5. Pápai Bázisrepülőtér

A pápai repülőtér fejlesztése alapvetően az ott állomásozó C-17 Globemaster – III gépeket üzemeltető Stratégiai Légiszállítási Program (SAC) működési feltételeinek javítása érdekében történik. A fejlesztés eredményeképpen létrejövő katonai személy és teherszállító képességek, a kiszolgáló létesítmények minimális kiegészítéssel hozzájárulnak a kettős hasznosítás feltételeihez. Külön szervezést igényel a repülőgépek üzemanyaggal való feltöltése.

A költségvetési források rendelkezésre állása esetén előreláthatólag teljes körűen 2016 végére teremthetők meg a repülőtér teljes körű kettős hasznosításának jogi, személyi és műszaki/technikai feltételei.

4.5.1. A polgári célú fejlesztési lehetőségek

A pápai repülőtér fejlesztési programja jelentős hatással bír Pápára és környékére mind gazdasági, mind pedig társadalmi szinten. Ezek közül kiemelkedik a Stratégiai Légiszállítási Program (SAC). Természetesen a városnak, az országnak és a többi nemzetnek is nagy összegű beruházásokkal kellett, és a jövőben is kell támogatnia annak megvalósulását. A SAC 30 évre előre kalkulálva 6 milliárd dollárt (2007-es árakhoz viszonyítva) szán a program működtetésére, támogatására és fejlesztésére. Ebből 50 millió dollárt 2014-15 között szeretnének felhasználni.

A rendelkezésre álló adatok és a várható fejlesztési irányok az vetítik előre, hogy a pápai katonai repülőtér az alábbi funkciók megvalósításával képes támogatni és hozzájárulni a város fejlesztéséhez:

- a) nemzetközi teherforgalmú repülőtérre történő fejlesztés;
- b) a repülőtér polgári légi jármű vezetőinek kiképzésére, gyakorló és vizsgarepülésekre történő hasznosítása;
- c) repülőgép ipari fejlesztés befogadása
- d) polgári személyforgalmú repülőtér (kialakítása nincs napirenden)
- e) polgári helikopteres mentőbázis létrehozása

A nemzetközi légi teherforgalom fizikai feltételeinek kialakítása csak a repülőtér igénybe venni kívánó részéről igényel befektetést, a teheráru fogadás és feldolgozás a rövididejű tárolás feltételeit szükséges kialakítani. A repülőtér a légi forgalom lebonyolítására felkészült.

Ezen a területen a gyorsan romló élelmiszerek, nagy értékű egyedi ipari feldolgozást igénylő áruk, elektronikai tömegtermékek mozgásának biztosítása lehet kitörési pont.

4.5.2. Polgári légi jármű vezetőinek kiképzése

A repülőtér polgári légi jármű vezetőinek kiképzésre, gyakorló és vizsgarepülésekre történő igénybe vételéhez a Nemzeti Közlekedési Hatóság engedélye szükséges. A kiképzésekre, ill. vizsgáztatásra érkezők elszállásolása és ellátása a városban különösebb fejlesztés nélkül helyi erők bevonásával megoldható.

4.5.3. Repülőgép- ipari tevékenység

A több mint 75 éves pápai katonai repülés és az azt támogató műszaki üzemeltetés mélyen gyökerező és a jövőben megerősödő repülőgép ipari tevékenység kiterjedésedését is lehetővé teszi. A SAC programmal Páparra települt a Boeing repülő és űripari konszern, megalapítva annak magyarországi leányvállalatát. Az itt kialakuló műszaki kultúra jó alap lehet más jellegű, a repülőgép ipari tevékenység beindítására. Ezek lehetnek, repülőgépek átalakítását, időszakos karbantartását, tárolását, szétszerelését és újra hasznosítását végző vállalkozások befogadása. Az így létrejövő ipari kapacitás szorosan kapcsolódhat a győri autóipari klaszterhez, a Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ szentgotthárdi, szombathelyi és zalaegerszegi tagjaihoz, valamint a dunai logisztikai centrumhoz.

4.5.4. Polgári légi személyforgalom

A polgári légi személyforgalom igen jelentős polgári repülőtéri biztonsági beruházást igényel. A Honvédelmi Minisztérium tervei között szerepel a biztonságos személyforgalom feltételeinek létrehozása. A létesítmények rendelkezésre állását követően, előreláthatólag 2017-től ez a funkció is támogatja a városfejlesztést.

4.5.5. Polgári légi mentő egység telepítése

A pápai katonai repülőtér be tudja fogadni a polgári légi mentő egységet. A polgári helikopteres mentőbázis létrehozásához szükséges terület kijelölésre került.

4.6. Mikro-, kis- és középvállalkozások

4.6.1. Vezetői továbbképzési programok indítása

Az elsősorban a kisvállalkozások menedzsmentjében tapasztalható hiányos vezetői szaktudás ellensúlyozására szükséges egy *iparűzési adó-kedvezmény alapján működő vezetői továbbképzési kreditrendszer* kialakítása, amelyhez a helyi felnőttképzési szereplők szolgáltatásait, a Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a vállalati ellenőrzésekben érintett szervek, gazdaság-fejlesztéssel foglalkozó nonprofit szervezetek, a Széchenyi Programiroda tanácsadójának szaktudását, finanszírozási igény esetén tematikus pályázati forrásokat is igénybe lehet venni.

4.6.2. Gazdaságfejlesztési pályázati rendszer kialakítása

A mikro- és kisvállalkozások egyszerűbb és rugalmasabb forgóeszközhöz jutása, ill. pályázati önrész biztosítása érdekében szükséges egy *gazdaság-fejlesztési pályázati rendszer kialakítása*, amely visszatérítendő pályázati finanszírozással segítené a vállalkozások fejlesztési tevékenységét. A pályázati rendszer forrását az önkormányzat költségvetése, ezen belül is elsősorban a befizetett iparűzési adó egy részének erre a célra történő elkülönítése biztosíthatja, feltétele pedig új munkahelyek teremtése, ill. a meglévők megőrzése.

4.6.3. Pályázati tanácsadás rendszerének kialakítása

A mikro- és kisvállalkozások európai uniós és hazai pályázati tevékenységének elősegítése, hiányzó szakirányú ismereteik ellensúlyozása érdekében szükséges egy *egységes pályázati tanácsadási rendszert kialakítani*, amely során a mikro- és kisvállalkozások lehetőséget kapnak a Széchenyi Programiroda, a különböző minisztériumok és szakmai szervezetek pályázatainak, azok feltételrendszerének megismerésére, amelyben pályázati tevékenységüket a helyi Széchenyi Programiroda, a Pápai Ipari Park Kft. és a Pápai Városfejlesztő Társaság szakemberei segítik.

4.6.4. Klaszterek létrehozása

A mikro- és kisvállalkozások együttműködése érdekében ajánlatos *kisvállalkozói klaszter(ek)e)t* létrehozni, amely lehetővé teszi a nagyobb anyagi forrással, magasabb hozzáadott értékkel bíró munkák elvállalását, a vállalkozások érdekeinek együttes képviselését, fejlesztési és működési tevékenységük sikeresebb összehangolását.

4.6.5. Önkormányzati együttműködési feltétel-rendszer bevezetése

A helyi vállalkozásokkal folytatott együttműködése során a helyi önkormányzat *helyi szabályozásban* mondja ki, hogy kizárólag olyan helyi vállalkozásokkal működik együtt, amelyeknek sem köz-, sem egyéb lejárt és kiegyenlítetlen tartozása nem áll fenn.

4.7. Nagyfoglalkoztatók

4.7.1. Projekतालapú szakképzés megvalósítása

A szakképzett munkaerőhiány csökkentése, ill. megszüntetése érdekében a nagyfoglalkoztatók adott projektjei számára elsősorban az álláskeresői körében lehetővé kell tenni a vonatkozó munkakör betöltéséhez szükséges *alapvető ismeretek és kompetenciák elsajátítását*, amelyet a foglalkoztató, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat vagy a járási munkaügyi központ és helyi felnőttképzők háromoldalú együttműködésében, állami támogatás vagy pályázati források igénybevételeivel lehet megvalósítani.

4.7.2. Karrier-központok kialakítása

A nagyfoglalkoztatóknál szakmai gyakorlatot teljesítő hallgatók számára lehetséges a *helyi karrier- és életlehetőségek szervezett bemutatása* városmarketing segítségével, amelyen keresztül a leendő munkavállalók munkahelyük mellett potenciális jövőbeli lakóhelyüket is megismerhetik online és offline formában, ill. közösen szervezett „szakmai gyakorlati tábor” formájában egyaránt.

4.8. Munkaerőpiac

4.8.1. Gazdasági szektor

4.8.1.1. Szakképzetlen munkaerő képzése

A relatív magas arányú legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal rendelkezők számára szükséges releváns képzéseket szervezni, a 8 általános iskolai osztállyal nem rendelkezők számára az állami források és lehetőségek figyelembevételével a Nemzeti Gazdasági Minisztérium kiemelt programjaiban, valamint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Híd-programjában szükséges a képzéshez való hozzáférést biztosítani. A tartós álláskereső képzésére a különböző, *szociális területet érintő önkormányzati projektek* során is törekedni kell.

4.8.1.2. Kereslet-kínálat összehangolása

Az eltérő keresleti és kínálati munkaerő-piaci igények összehangolása érdekében szükséges egy, a helyi munkaerő-piaci igényeket összefoglaló *munkaerő-közvetítő online felület kialakítása*, amely a létrehozandó tematikus gazdasági honlap vagy a város Gazdaság oldalának aloldalaként lehet hozzáférhető a munkahelyet ajánlók és munkát keresők számára.

A kereslet-kínálat összehangolása érdekében továbbra is szükséges az „Állásbörze” és az „Iskola után, iskola előtt” elnevezésű rendezvényeken felül rendszeres, az *önkormányzat által szervezett és támogatott állásközvetítő fórumok* megtartása.

4.8.2. Közfoglalkoztatás

A Belügyminisztérium által a munkaügyi központokon keresztül biztosított *közfoglalkoztatotti létszámot* az önkormányzat minden intézményében teljes mértékben ki kell használni, ill. az egyéb jogosult intézmények és szervezetek esetében közfoglalkoztatottak alkalmazását elő kell segíteni, amellyel jelentős költségmegtakarítás érhető el, ezen felül törekedni kell a közfoglalkoztatottak alkalmazásával meghirdetett *kiemelt projektek* összeállítására és lebonyolítására.

4.8.3. Illegális munkavállalás visszaszorítása

Az illegális munkavállalás visszaszorítása érdekében a munkaügyi központtal közösen *felvilágosító programokat* szükséges indítani a munkavállalók hátrányos helyzetére vonatkozó megfelelő tájékoztatása, alkalmazásuk legális feltételeinek megteremtése érdekében.

4.9. Oktatás, szakképzés

4.9.1. Szakember-igény folyamatos felmérése, a helyi szakképzési és felnőttképzési rendszer összehangolása a munkáltatói igényekkel

A helyi munkáltatók szakember-igényének kielégítése, ill. a helyi szakképzési és felnőttképzési rendszer ezen igényekkel történő pontosabb összehangolása érdekében minden évben szükséges a *munkáltatók szakember-igényét felmérni*, ill. ezen igények alapján a szakképzés-irányítás, ill. a felnőttképzési szereplők felé *a szükséges képzési igényeket megfogalmazni*. A szakember-igény rugalmasabb kielégítése érdekében sikeresen kihasználható a *szakképző intézmények akkreditált*

felnőttképzési tevékenysége, ill. a helyi felnőttképzési szereplők részvételével ajánlatos egy felnőttképzési koordináció kialakítása.

A munkáltatói igények és a képzési tartalmak pontosabb összehangolása, naprakész megjelenítése érdekében az oktatásban meg kell teremteni a szakképzés elméleti és gyakorlati tantárgyait *oktatók számára a helyi vállalkozásoknál történő gyakorlati tapasztalatszerzés* hosszabb távú, közvetlen lehetőségét.

4.9.2. A helyi szakképzésben részt vevők arányának növelése

A középfokú oktatási intézmények tanulói keretszámának meghatározása, a helyi oktatási rendszer alakítása során törekedni kell *a szakképzésben tanulók számának fokozatos, felmenő rendszerű növelésére* és az általános képzésben részt vevő tanulók számának fokozatos csökkentésére.

Az általános középfokú képzésben végzetteket orientálni szükséges a helyi szakképző intézmények *közép-, emelt- és felsőszintű szakképzéseiben történő részvételre.*

4.9.3. A vállalkozások részvételének ösztönzése a gyakorlati szakképzésben

A szakképző intézmények gyakorlati háttérének biztosítása érdekében ösztönözni szükséges a vállalkozások *minősített gyakorlati helyé válását*, az egyéni vállalkozók körében a *mestervizsga minősítés megszerzését*. A minősítéshez szükséges anyagi forrást a gazdaságfejlesztést ösztönző rendszer vagy iparűzési adó-kedvezmény biztosíthatja.

4.9.4. Közép- és felsőfokú ösztöndíj-rendszer bevezetése

A nagyfoglalkoztatók részvételével ajánlatos – kiemelten a helyi hiányszakmákra vonatkoztatva – egy olyan célzott *ösztöndíj-rendszert* kialakítani a helyi középiskolák tanulói számára, amely az érettségizettek körében – tanulmányi szerződés útján – biztosítja a magasabb elvárású munkakörök esetében a felsőfokú tanulmányok elvégzése után a felsőfokú szakmai utánpótlást, a szakmunkás tanulók esetében pedig a közép- vagy alapszintű szakember-utánpótlást.

4.9.5. Felsőfokú képzések meghonosítása

Az elsősorban feldolgozóipari felsőfokú végzettségű munkaerő-hiány ellensúlyozására ajánlatos *felsőfokú műszaki jellegű nappali (főiskola/egyetemi szintű és szak-) képzéseket telepíteni* a városba, amelyhez mind az infrastrukturális mind nagyrészt az oktatói és gyakorlati háttér is rendelkezésre áll.

4.10. Infrastruktúra

4.10.1. Közlekedés-fejlesztés

A város gyorsabb, biztonságosabb és költséghatékonyabb teherszállítási megközelíthetősége érdekében továbbra is törekedni kell a *közúti és vasúti szállítási útvonalak modernizációjára*, a személyszállítás esetében az *intermodalitás feltételeinek kialakítására*. A *légibázis, a közúti és vasúti szállítási útvonalak együttes fejlesztésével* megnyílik a lehetőség a Nyugat-Pannon Járműipari és

Mechatronikai Központ szentgotthárdi, szombathelyi és zalaegerszegi tagjaihoz, valamint a dunai logisztikai centrumhoz történő csatlakozásra.

Az Ipari Parkba irányuló *helyi tömegközlekedés feltételeit* – tekintettel a folyamatosan növekvő munkavállalói igényekre – fejleszteni, a lehetőségek figyelembevételével racionalizálni szükséges.

4.10.2. Energetikai fejlesztések

A helyi ipari termelés és a szolgáltatások költséghatékonyságának növelése, valamint az önkormányzat és intézményei vonatkozó kiadásainak csökkentése céljából szükséges a helyi *energiaellátó rendszerek folyamatos korszerűsítése, a megújuló és alternatív energiaforrások egyre szélesebb körű kihasználása, valamint energetikai közbeszerzések lebonyolítása.*

4.10.3. Ipari Park

Az Ipari Parkot – mint a helyi gazdaság bővítésének legfontosabb potenciális helyszínét – további *közmű és közút-fejlesztésekkel* lehet vonzóbbá tenni a városba települő vállalkozások számára.

5. Monitoring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vállalkozások							
Regisztrált vállalkozások száma (db)							
Működő vállalkozások száma (db)							
Vállalkozások által befizetett iparűzési adó (Ft)							
Vállalkozások által befizetett építményadó (Ft)							
Működő mezőgazdasági vállalkozások száma (db)							
Működő vállalkozások száma a feldolgozóiparban (db)							
Működő vállalkozások száma a szolgáltatási szektorban (db)							
Gazdaságfejlesztési fórumok száma (db)							
Gazdaságfejlesztési fórumokon résztvevők száma (fő)							
Gazdaságfejlesztési továbbképzéseken résztvevő mikro- és kisvállalkozások száma (db)							
Pályázati tanácsadásban részt vevő mikro- és kisvállalkozások száma (db)							
Gazdaságfejlesztési támogatást igénybe vevő mikro- és kisvállalkozások száma (db)							
Igénybe vett gazdaság-fejlesztési támogatás mértéke (Ft)							
Létrejött mikro- és kisvállalkozási klaszterek száma (db)							
Szakmai gyakorlaton részt vettek száma (fő)							
Mezőgazdaság							
Kiemelt mezőgazdasági projektek száma (db)							
Ipar							
Újonnan megvalósuló zöldmezős beruházások száma (db)							
Újonnan megvalósuló barnamezős beruházások száma (db)							
Lezárult K+F projektek száma (db)							
NSZF-által támogatott képzésben résztvevők száma (db)							

Turizmus							
Összes szálláshely szállásférőhelyeinek száma (db)							
Vendégéjszakák száma (db)							
Idegenforgalmi adó (Ft)							
Vendéglátóhelyek száma (db)							
Vendégforgalom (fő)							
Várkertfürdő látogatóinak száma/év (fő)							
Kereskedelem							
Kereskedelmi egységek száma (db)							
Önkormányzat kereskedelmi célra bérbe adott ingatlanjainak száma (db)							
Munkaerőpiac							
Állandó pápai lakhellyel rendelkező álláskeresők aránya a munkavállaláskorú népességhez viszonyítva (%)							
Pályakezdők aránya a nyilvántartott álláskeresőkhöz viszonyítva (%)							
Közfoglalkoztatásban részt vevők száma (önkormányzat és intézményei)(fő)							
Oktatás, szakképzés							
8 általános iskolai osztállyal nem rendelkezők részvétele felzárkóztató programokban (fő)							
HÍD-programban részt vevők száma (fő)							
Szakiskolai, közép- és emelt szintű szakképzésben tanulók száma (fő)							
Akkreditált szakmai gyakorlati helyek száma (db)							
Vállalati ösztöndíjrendszerben részt vevők száma (fő)							
Infrastruktúra							
Energetikai beruházások mértéke a PIP-ban (Ft)							
Közmű-beruházások mértéke a PIP-ban (Ft)							
Közút-fejlesztés mértéke a PIP-ban (Ft)							